Влада – Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України

№ 161 (661) ♦ П'ятниця, 27 серпня 1993 року ♦ Ціна 60 крб.

Працює сесія

Після гострих і тривалих дебатів парламентарії затвердили порядок денний сесії Верховної Ради України, яка відкрилася сьогодні. До нього включено питання, що стосуються проведення Всеукраїнського референдуму про довіру (недовіру) Президентові України і Верховній Раді, а також соціального захисту населення. Що стосується запропонованого Президією Верховної Ради в порядок денний питання про Комплексну програму дій уряду щодо стабілізації фінансової системи і виходу економіки України з кризи, то цей документ, згідно з рішенням парламенту, у десятиденний строк має пройти експертизу в постійних комісіях і має бути розглянутий сесією.

Нотатки нашого оглядача з ранкового засідання сесії 26 серпня читайте на 2-й стор.

Якщо в Сорочинцях ярмаркують, то не все втрачено,

бо товару там і за цілих тридцять доларів не скупити

Сорочинський ярмарок не просто традиція. Це — символ достатку України, складова менталітету її народу. У Сорочинці їдуть не тільки для того, щоб спродати і купити. Важливо доторкнутися до джерел духовності народу, зустрітися із гоголівськими героями, які дарують заряд оптимізму, що так необхідно зараз, коли Україна переживає не найкращі часи.

Але якщо у Сорочинцях ярмаркують, то не все в Україні погано. Бо є у нас ще і сало, і до сала, і горілочка з медом, і огірочки, і кавуни, і вареники, і смажене, і парене, і солоне — все, чим з давніх-давен була багата Україна. А цього року ще й хліб вродив.

Тому й вирішили на Полтавщині не відмовлятися від давньої традиції. І завтра знов у Сорочинцях завирує справжній український ярмарок, знову до гостей вийдуть гоголівські герої, заграють музики, заспівають дівчата і хлопці...

... Ні, не все ще кепсько в Україні. А дасть Бог — буде ще краще, бо не віддаємо ми злидням те, що започаткували колись наші прадіди. Ой, і розумні ж вони були...

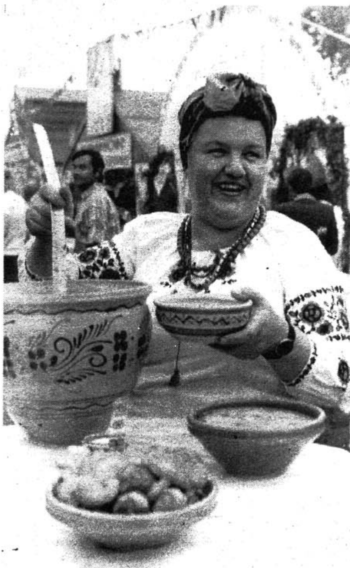

Фото з архіву Павла ЗДОРОВИЛА.

Продиктовано в номер

Увага до гуманітарних проблем

Президент України Леонід Кравчук прийняв регіонального секретаря європейського бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я Йоганеса Халлауера. Сторони, зокрема, торкнулися питань, пов'язаних з програмою боротьби зі СНІДом, та деяких інших проблем.

Перспективи здійснення в нашій державі програм Міжнародної федерації товариств Червоного Хреста та Червоного Півмісяця обговорювалися під час зустрічі Президента України з виконуючим обов'язки генерального секретаря цієї організації Джорджем Вебером.

Серпневі наради: вчорашні проблеми залишаються сьогоднішніми

«Державна національна програма «Освіта»: перші підсумки і подальші шляхи підвищення ефективності навчально-виховного процесу» — такий лейтмотив педагогічних нарад, які проходять 19—30 серпня в усіх районах України. Вчорашні проблеми, на жаль, лишаються сьогоднішніми. В ряді областей підготовлено регіональні освітянські програми. В їх обговоренні беруть участь працівники Міністерства освіти, постійної Комісії Верховної Ради з питань освіти і науки, співробітники Академії педагогічних наук.

«Скарбам України» рік подорожувати Канадою

Днями до Канади вирушає українська делегація на чолі із заступником міністра культури Ю. Сердюком для остаточних переговорів про відкриття виставки «Скарби України». Цю унікальну експозицію, в якій зібрані найцінніші і найрепрезентабельніші музейні експонати, планують показати мешканцям Торонто, Вінніпега, Ванкувера протягом наступного року.

Пристрасті навколо Севастополя і ЧФ

На цьому тижні в Севастополі побувала група народних депутатів РФ. Знаючи про те, що потрапити до Севастополя сьогодні надзвичайно складно, російські депутати, на думку спостерігачів, вдалися до свого роду хитрощів. Вони запаслися відрядженнями господарсько-готельного відділу господарсько-фінансового управління ВР РФ до будинку відпочинку ВР РФ «Айвазовське», розташованому в районі м. Алушти. Звідти без усяких перешкод машинами ЧФ були перевезені до Севастополя. Народні депутати РФ Євген Пудовкін, Едуард Ведерников і Іван Римарєв взяли участь у зборах офіцерів — командирів з'єднань кораблів, частин і підрозділів ЧФ.

(Закінчення на 4-й стор.)

Звіаду Гамсахурдіа не вдалося звернутися до народу

Днями у вечірній передачі першого каналу телекомпанії «Останкіно», який транслюється у Грузії, вклинилися звіадисти. Вони намагалися зачитати текст звернення З. Гамсахурдіа до народу. Цю трансляцію було заглушено з Тбіліської телевежі. Як зазначила Інформаційно-розвідувальна служба Грузії, піратське включення було організоване з Сенакської ретрансляційної вежі (місто Сенаки, Західна Грузія). Компетентні органи республіки володіють інформацією, що такі піратські акції звіадисти проводили не раз, нав'язуючи свої погляди телеглядачам Аджарії.

Парламентська хроніка

КРАЩЕ ТРАВНЕВІ ДОЩІ, НІЖ ВЕРЕСНЕВИЙ РЕФЕРЕНДУМ

Денне засідання 26 серпня

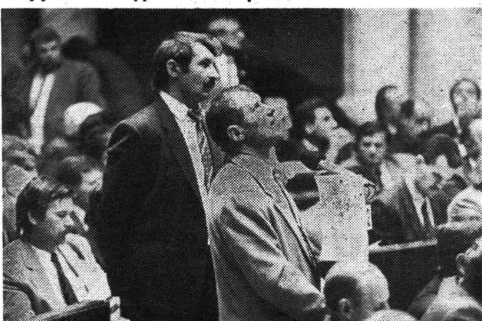

Постанова ВР від 17 червня цього року щодо проведення референдуму з питань довіри Президентові і парламенту стала справжнім каменем спотикання. За два місяці, які пройшли відтоді, як було прийнято це рішення, слово «референдум» трансформувалося у вираз «дорадче опитування», з'ясувалося, що воно дещо суперечить чинному законодавству і провести його, взагалі, вчасно неможливо, оскільки відсутні зразки бюлетенів. Через це Президія ВР прийняла рішення винести це питання на пленарне засідання.

Аж тут з'ясувалося, що думок з приводу, як бути, стільки, скільки й політичних сил представлено у вищому законодавчому органі.

Першими до мікрофонів дісталися представники шахтарських регіонів Олександр Чародєєв і Анатолій Ягоферов, які закликали народних депутатів взагалі проігнорувати рішення Президії, яка поставила під сумнів проведення референдуму 26 вересня. На їх погляд, референдум має відбутися саме цього дня, оскільки «шахтарі вимагають, заводи стоять», а на думку депутата Федора Свідерського, «Бог послав нам рясні дощі, але недодав мудрості».

Ця фраза стала сигналом для вимог від усіх мікрофонів заслухати прем'єра, спікера, голову Центральної виборчої комісії, Президію, комісії у питаннях діяльності Рад, розвитку місцевого самоврядування, з питань законодавства і законності та інших.

Проте вже скоро з'ясувалося, що найбільше народні депутати воліють послухати прем'єра Кучму з урядовою програмою стабілізації економічного становища і заходів для виходу з кризи. Леонід Данилович пообіцяв проект цієї програми передати на розгляд комісій ВР вже наступного дня, а народні депутати відпустили собі на її затвердження 10 днів, не дозволивши поставити віз поперед коня: слухати спочатку питання, пов'язані із соціальним захистом населення, а потім — програму заходів для виходу з кризи.

А щодо референдуму, то передостанню крапку поставив Президент України Леонід Кравчук. Зазначивши, що постанова ВР щодо проведення дорадчого референдуму суперечить чинному законодавству, він запропонував парламенту передусім внести поправки до діючої Конституції і Закону «Про всеукраїнський референдум», як це робиться скрізь у світі, а вже потім город городити. До речі, як справжній гарант додержання законності у державі, Президент першим помітив на дорозі камінь спотикання.

Отже, ВР має поставити останню крапку...

Сергій ВУСАТИЙ.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

НА ПОРОЗІ ЦУКРОВОГО СЕЗОНУ

У переддень початку копання цукрових буряків і пуску цукрових заводів Прем'єр-міністр України Леонід Кучма провів робочу зустріч з керівництвом Державного комітету по харчовій промисловості, концерну «Укрцукор» та генеральними директорами обласних асоціацій цукрової промисловості.

Під час зустрічі відзначалося, що трудівники села виростили добрий урожай цукрових буряків і є передумови одержати нині більше солодкого продукту, ніж торік. Завдання полягає в тому, щоб в оптимальні строки і без втрат зібрати корені, перевезти їх на приймальні пункти і переробити. Та для цього слід вирішити ряд невідкладних проблем. Зокрема, визначитися з цінами на цукросировину, які гарантували б належну рентабельність її виробництва, забезпечити переробні підприємства запчастинами, паливом, іншими необхідними матеріалами, створити належні умови праці і побуту учасникам цукрового конвеєра, запровадити для них економічні стимули.

Леонід Кучма наголосив на необхідності приділяти особливу увагу питанням технічного переозброєння цукрового виробництва на всіх його етапах — від поля до виходу кінцевої продукції. Всю необхідну техніку, зазначив він, можна і треба виробляти в Україні і будь-які пропозиції щодо цього знайдуть підтримку уряду.

Прем'єр-міністр доручив розглянути порушені на зустрічі питання і оперативно підготувати рішення Кабінету Міністрів, передбачивши в ньому заходи, спрямовані на забезпечення організованого збирання, вивезення та переробки буряків та виконання державного замовлення щодо виробництва цукру.

Учасники зустрічі висловили подяку Леонідові Кучмі за увагу, яку приділяє уряд України розв'язанню актуальних проблем розвитку важливої галузі харчової промисловості. Домовлено, що під час сезону Прем'єр-міністр відвідає кілька цукрових заводів.

(Укрінформ).

ЩОБ ПОЛІПШИТИ ОХОРОНУ ПРАЦІ

Кабінет міністрів України затвердив Положення про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на підприємствах, в установах і організаціях. Дія цього Положення поширюється на всі підприємства, установи і організації незалежно від форм власності, всіх громадян у тому числі іноземних та осіб без громадянства), які працюють, а також залучених до роботи на цих підприємствах. У документі визначено, що розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на підприємствах проводиться власником або уповноваженим органом, для чого призначається комісія.

Контроль за своєчасним і правильним розслідуванням, документальним оформленням та обліком нещасних випадків, здійсненням заходів щодо усунення причин, які викликали ці випадки, здійснюються органами державного управління та нагляду за охороною праці відповідно до своєї компетенції. Громадський контроль здійснюють трудові колективи через обраних ними уповноважених з питань охорони праці та профспілки в особі своїх виборних органів і представників.

У постанові Кабінету міністрів відзначається, що функції уповноваженого власником органу, передбачені Положенням про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на підприємствах, в установах і організаціях, для підприємств, установ і організацій, заснованих на загальнодержавній власності, виконують керівники цих підприємств, установ і організацій.

Постановою рекомендовано Радам народних депутатів визначити органи (посадових осіб), які будуть здійснювати функції уповноваженого власником органу, передбачені Положенням, для підприємств, установ і організацій, заснованих на комунальній власності.

Міністерства і відомства, місцеві держадміністрації мають забезпечити доведення Положення до підприємств, установ та організацій. Держкомітет по нагляду за охороною праці та Міністерство охорони здоров'я за участю профспілок забезпечать вивчення практики застосування Положення на підприємствах, в установах і організаціях та в разі необхідності подадуть Кабінетові міністрів пропозиції про внесення до нього змін і доповнень.

Положення про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на підприємствах, в установах і організаціях вводиться в дію з 1 січня 1994 року.

Прес-служба Кабінету міністрів України — Укрінформ.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО СТАТТІ 7 УКАЗУ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ ВІД 15 ЧЕРВНЯ 1993 РОКУ № 210 «ПРО КОРПОРАТИЗАЦІЮ ПІДПРИЄМСТВ»

З метою оперативного вирішення питань, пов'язаних з корпоратизацією державних підприємств, **постановляю:**

1. Установити, що затвердження переліків підприємств, які підлягають корпоратизації, та графіків її проведення здійснює Міністерство економіки України.

У зв'язку з цим частину першу статті 7 Указу Президента України від 15 червня 1993 року № 210 «Про корпоратизацію підприємств» викласти в такій редакції:

«7. Органи, уповноважені управляти загальнодержавним майном, разом з Міністерством статистики України подають у місячний строк Міністерству економіки України перелік підприємств, що підлягають корпоратизації, та графіки її проведення. Міністерство економіки України затверджує у двотижневий строк з дня одержання зазначені переліки та графіки».

2. Цей Указ набирає чинності з дня його підписання.

Президент України Л. КРАВЧУК

м. Київ 21 серпня 1993 року

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

ПРО НЕВІДКЛАДНІ ЗАХОДИ ЩОДО ПОСИЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ЧЛЕНІВ ЇХ СІМЕЙ

З метою посилення соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей **постановляю:**

1. Кабінету Міністрів України:

— розробити до 1 листопада 1993 року першочергові заходи щодо забезпечення у 1994—1996 роках військовослужбовців житлом, передбачивши при цьому механізм мобілізації коштів їх виконання за рахунок різних джерел фінансування, відселення з військових містечок осіб, які втратили зв'язок з військовими формуваннями, з наданням їм відповідно до чинного законодавства жилої площі;

— забезпечити у 1993 році фінансування капітальних вкладень, виділених на будівництво житла для військовослужбовців — офіцерів, прапорщиків, мічманів, військовослужбовців надстрокової служби, з урахуванням індексації у зв'язку зі зростанням цін;

— передбачити в Державному бюджеті України, починаючи з 1994 року, виділення пільгових кредитів військовослужбовцям для індивідуального та кооперативного будівництва;

— забезпечити цільове фінансування витрат військових частин, пов'язаних з тимчасовою орендою житла для військовослужбовців та членів їх сімей, до одержання ними постійного чи службового жилого приміщення;

— розглянути питання про видачу з 1 жовтня 1993 року офіцерському складу, прапорщикам, мічманам і військовослужбовцям надстрокової служби продовольчих пайків чи, за їх бажанням, грошової компенсації у розмірі вартості пайка;

— розробити у двомісячний строк проекти законів України про внесення змін і доповнень до Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» і Закону України «Про пенсійне забезпечення військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ», передбачивши в них передусім захист військовослужбовців з числа офіцерів запасу та офіцерів у відставці.

2. Комітету з питань соціального захисту військовослужбовців при Кабінеті Міністрів України за участю Міністерства праці України розробити у двомісячний строк і подати на розгляд Кабінету Міністрів України проект Державної програми соціальної та професійної адаптації військовослужбовців, звільнених у запас у зв'язку зі скороченням Збройних Сил України та за станом здоров'я, передбачивши у ньому, зокрема, вирішення питання щодо створення центрів професійної підготовки та перепідготовки кадрів та джерел їх фінансування.

3. Міністерству оборони України:

— вирішити у місячний строк питання щодо організації торгівлі промисловими і продовольчими товарами у всіх військових містечках та забезпечення військовослужбовців строкової служби достатньою кількістю тютюнових виробів;

— організувати з 1 жовтня 1993 року видачу продовольчих пайків офіцерському складу, прапорщикам, мічманам і військовослужбовцям надстрокової служби, які не мають права на одержання котлового забезпечення.

4. Міністерству у справах молоді і спорту України за участю Міністерства оборони України, Головного управління Національної гвардії України, Державного комітету у справах охорони державного кордону України, Комітету з питань соціального захисту військовослужбовців, Міністерства освіти України розробити до 1 січня 1994 року та подати Президентові України проект Державної програми військово-патріотичного виховання допризовників та їх підготовки до служби у Збройних Силах України.

5. Місцевим державним адміністраціям за участю відповідних Рад народних депутатів:

— передбачати, починаючи з 1994 року, в планах та програмах економічного і соціального розвитку територій і бюджетах виділення для військовослужбовців — офіцерів, прапорщиків, мічманів і військовослужбовців надстрокової служби не менше як 10 відсотків житла від загальних обсягів житлового будівництва;

— здійснити заходи щодо тимчасового забезпечення житлом військовослужбовців, які його не мають, за рахунок використання гуртожитків, санаторіїв, баз відпочинку та інших приміщень нежилого фонду;

— розглянути до 1 жовтня 1993 року питання щодо можливості передачі на договірних засадах військовим формуванням України недобудованих жилих будинків для завершення будівництва і надання в них квартир військовослужбовцям.

6. Встановити, що медичне обслуговування особового складу Національної гвардії України та Прикордонних військ України здійснюється на базі лікувальних закладів Міністерства оборони України, а там, де ці заклади відсутні, на базі лікувальних закладів Міністерства внутрішніх справ України.

7. Цей Указ набирає чинності з дня його підписання.

Президент України Л. КРАВЧУК

м. Київ
21 серпня 1993 року

ТРАНСПОРТ — АРТЕРІЯ ЖИТТЯ. ДЕРЖАВА МУСИТЬ ЙОГО ПЛЕКАТИ

Філософська аксіома: життя — це рух. Отже, як би не було важко країні, вона ще стоїть на ногах, коли діють транспортні системи. І тільки їхня повна зупинка може привести до паралічу держави.

Ні, сьогоднішній стан здоров'я транспорту, слава Богу, ще не такий загрозливий. Але держава повинна ні на хвилину не забувати про нього, вчасно лікувати від тієї чи іншої напасті. А з'являються вони нині, на жаль, зусибіч.

Не говоритиму про забезпечення галузі паливом — проблема настільки відома і болюча, про неї стільки сказано, що повторювати не хочеться. Підкреслю тільки те, що брак палива призвів до небезпечного крену в пасажирських перевезеннях: нині фактично паралізована авіація, і люди кинулися на залізницю. Нормально курсують літаки тільки на міжнародних лініях. Різко зменшилося бажаючих подорожувати морськими та річковими лініями, завмерли навіть вантажні перевезення, які вважалися одними з найдешевших саме на водних магістралях.

Зрозуміло, залізниця не була готовою одразу прийняти на себе той величезний потік пасажирів, який сьогодні хлинув звідусюди. Немає в нас такої кількості вагонів, локомотивів, електричок, та й вокзали не можуть вмістити усіх бажаючих. Звідси нарікання людей, невдоволення роботою транспортників. Незадоволений і я, але хіба кожному, хто справедливо обурюється, доведеш, що транспорт — це єдиний народногосподарський комплекс, який об'єднує в одне ціле усі його види й підрозділи. Порушення діяльності одного тягне за собою цілу низку проблем іншого.

І хіба заспокоїться від того людина, коли скажу, що отой раптовий вибух цін на енергоносії найперше і найболючіше ударив нас, транспортників. Ми зараз де краще, де гірше, але все-таки перевозимо різні вантажі, в тому числі і хліб нового врожаю. І не будемо бідкатися, яких неймовірних зусиль коштує нам, щоб хліб таки надійшов у державні засіки.

Це, так би мовити, переднє слово. Ще раз наголошую, що держава житиме, поки діятиме транспорт. Але як саме вона може підтримати одну з найважливіших артерій своєї життєдіяльності?

Ось дивіться. Ціни на бензин, мастило та інші нафтопродукти зросли у чотириП'ять тисяч разів. Щоб вижити, транспортним організаціям, зрозуміло, треба підвищити ціни на всі свої тарифи, як мінімум, у такій же пропорції. Ми ж не поспішали це робити. Ціни на пасажирські квитки, на вантажні перевезення хоч і зростали, але не так помітно. Бо транспортники розуміють, що різкий стрибок цін люди не витримають, і це зупинить будь-який рух у країні.

Однак, утримуючи ціни на рівні здорового глузду, ми весь час потрапляємо в «ножиці» і заганяємо, як кажуть, себе в глухий кут. Нас лихоманить, за виконані роботи ми не можемо купити навіть пальне і тому весь час звертаємось за допомогою до уряду.

В принципі, це явище нормальне, в усіх країнах світу транспорт, особливо міський, завжди збитковий і обов'язково потребує державної підтримки. Є і в нас такі дотації, але вони часткові. Отож потрібно відпрацювати систему нормальної, стабільної, обгрунтованої і, головне, своєчасної допомоги, яка надавалася б тільки за виконану роботу — зайвих грошей ми не просимо.

Однак склалося так, що дотації нам дають тільки з закінченням кварталу замість того, щоб фінансувати пальне, яке потрібне на його початку. З порожніми баками, звісно, на роботу не поїдеш. І ось тоді, щоб вижити, ми змушені брати кредит з високими процентними ставками. В результаті вся платня за нашу роботу йде не на покриття реальних затрат виробництва, а на погашення процентних ставок. Оце постійне балансування уже набило нам оскому.

Ми не раз просили Мінфін вирішити цю проблему так, як це підказує здоровий глузд, однак все котиться постарому.

Подібні розрахунки з нами мають ще й ту небезпеку, що коли транспортні перевезення не покривають витрат, не дають прибутків, і при цьому ми не прагнемо «виїхати» на подорожчанні квитків для пасажирів, транспорт поступово занепадає, бо нам ні за що купити автобуси, вагони, літаки, запчастини до них. А пасажирські перевезенчя тільки на залізниці останнім часом зросли на 20 відсотків. Куди подіти пасажирів, на чому їх перевозити, коли не відновлювати й не поновлювати рухомий склад?

Точка зору

Нині перед нами постала ще одна велика проблема — невідповідність чисельності працюючих обсягам перевезень. Тільки на залізниці ці обсяги впали втричі, а люди продовжують працювати, їх же просто так не викинеш на вулицю. Оплата їхньої праці тягне вниз рентабельність, не дає нам заощадити хоч якийсь прибуток для розширення виробництва.

На мою думку, до цих проблем теж треба виробити державний підхід. Адже загубити хоч одну галузь транспорту було б невиправданою помилкою, бо відновлення її коштувало б фантастичних зусиль. Тому ми всіма силами прагнемо зберегти наших спеціалістів, тимчасово використовуючи їх на будь-яких, навіть підсобних, роботах.

Не хочу, щоб мене зрозуміли так: апелюючи до цих неймовірних труднощів, ми сидимо, склавши руки. Транспортники не припиняють будувати житло, причому не зменшують темпів, а, навпаки, нарощують їх, зводять причали, вокзали, порти, шукають техніку, запчастини до неї.

Однак, повторюю ще раз: транспорт — то атрибут державності. І держава, уряд повинні поставитись до сьогоднішніх транспортних проблем якнайуважніше.

Держава розуміє, що ми нині перебуваємо в тій ситуації, коли транспорт треба оновлювати, бо вже давно минули мислимі й немислимі строки експлуатації. Купувати нові транспортні засоби за світовими цінами ми неспроможні, нам треба йти шляхом формування власних національних програм — скажімо, випускати свої пасажирські вагони. У нас є можливість, щоб за два-три роки мати свій, не гірший зарубіжного, вагон.

Україна випускатиме електровози, у неї прекрасна суднобудівна промисловість, яка добре працює, має замовлення на Сході і Заході, і ми повинні скерувати її на виготовлення власних теплоходів, вантажних, нафтоналивних танкерів. Наша держава, поряд із зарубіжними замовниками, повинна стати солідним партнером суднобудівним підприємствам. Цьому слугуватиме державне замовлення, відповідне фінансування. Враховуючи, що наші транспортні засоби достатньо досконалі, замовлення на них підтримало б технічний рівень вітчизняного машинобудування, сировинної промисловості, а продукція функціонувала б для цих же галузей народного господарства і населення.

Настала пора, щоб держава сформувала і транспортне право, і зовнішньоекономічну стратегію, готувала кадри для перспективного напряму роботи. Наприклад, сьогодні на порозі новий для нас вид діяльності, як ліцензування транспортних перевезень. Для цього потрібні висококваліфіковані спеціалісти, які б грамотно, виходячи з інтересів держави і кожного громадянина, діяли в нових для себе умовах, забезпечуючи і швидкість доставки, і безпеку, і економічність, і екологічну чистоту.

Нам треба немало зробити, щоб поступово увійти до світових організацій. Самоізоляція до добра не приведе. Тим більше, що транспортні системи за своєю природою з'єднані між собою. Для цього потрібні знову ж таки гроші, закордонні представництва, підготовлені спеціалісти.

Це — важливий державний напрям, і, я переконаний, його треба формувати так, як ми почали. А взялися ми за вивчення класичних форм організації транспорту у передових країнах світу. Наш підхід до формування транспортної системи зустрів повне розуміння як у західних, так і в країнах СНД. Там вважають, що ми пішли вірним шляхом, і навіть прагнуть у чомусь копіювати нас, вивчати наш досвід.

Використовуючи набутки західних країн — Франції, Німеччини та інших, формуємо свої структури, наприклад, департаменти — як це зроблено в Одесі. Виділили в окремий напрям і починаємо працювати над ефективнішим використанням повітряного флоту.

Були в нас, наприклад, об'єднані авіазагони; тепер хочемо, щоб, як в усьому світі, авіатори діяли самостійно — зі своїми доходами, видатками, контингентом, аеропортами, які, в свою чергу, обслуговують різні авіакомпанії, бо вигода тим більша, чим більше обслуговується злетів, посадок, продається квитків, забезпечується технічний догляд. Те ж саме і з автомобільним транспортом, який, одержуючи від нас допомогу, діє в самостійних умовах — аж до пошуку своїх партнерів і клієнтів.

Це нові елементи наших відносин, які ми закладаємо в майбутні ринкові механізми.

Державність полягає навіть у тому, що транспорт, де потрібно, залишається державним, а в багатьох інших випадках приватизується, акціонується.

Стоїмо на тому, що коли є зайві літаки, то їх треба продати, приватизувати. Ми уже маємо приклади успішного функціонування нових приватних компаній. Такі утворення демонструють взірці обслуговування, ефективності роботи, і ми будемо всебічно їх підтримувати.

Транспортники нині — в інтенсивних пошуках. Гадаю, що вони увіллються в чітку, злагоджену систему життєдіяльності України.

Орест КЛИМПУШ,
міністр транспорту України.

УРЯД ПРИЙМАЄ ПРОГРАМУ ДІЙ

Проект програми уряду України на вересень—грудень 1993 року і на 1994 рік обговорено на засіданні Кабінету Міністрів, яке відбулося 25 серпня у Києві. Документ представив віцепрем'єр-міністр Віктор Пинзеник.

Він відзначив, що ситуація в Україні набуває критичного характеру, тому потрібно негайно вживати рішучих заходів. А проект програми, наголосив Віктор Пинзеник, саме і передбачає жорсткі кроки до подолання економічної кризи. Планується визначити пріоритети структурних змін, за рахунок чого можна забезпечити економію енергоресурсів. Передбачається поступове урізання кредитної емісії, активізація інвестування, перегляд податкової політики, строгий контроль за експортно-імпортними операціями.

Ці заходи, сказав віцепрем'єр-міністр, можуть викликати соціальні конфлікти. Але в уряду іншого виходу немає, якщо ми хочемо стабілізувати ситуацію в економіці.

Під час обговорення було висловлено ряд пропозицій і зауважень, які члени робочої групи використають при доопрацюванні проекту програми. Найближчим часом документ планується винести на розгляд Верховної Ради України.

Кабінет Міністрів схвалив пропозиції щодо змін і доповнень до деяких законодавчих актів та постанов Кабінету Міністрів.

Вів засідання Прем'єр-міністр України Леонід Кучма.

(Укрінформ).

Коли запроваджуються обмеження

З метою оперативного вирішення питань організації перевезень вантажів при виникненні труднощів їхньої перевозки на залізничних станціях і в портах Кабінет Міністрів України установив, що тимчасове обмеження чи заборона навантаження окремих видів вантажів для перевезення їх у певному напрямку може запроваджуватися у разі стихійного лиха, аварій та катастроф, що призвели до перерви у русі поїздів, а також оголошення карантину, нагромадження вагонів із вантажами на станціях і в портах понад установлені норми через несвоєчасне вивантаження, відсутність флоту, неприйняття вантажів закордонними залізницями.

Тимчасове обмеження чи заборона навантаження окремих видів вантажів запроваджується на підставі письмового звернення керівника Укрзалізниці: терміном до 6 діб — міністром транспорту або його першим заступником, від 6 до 10 діб — міністром транспорту або його першим заступником з повідомленням Кабінетові Міністрів України, понад 10 діб — міністром транспорту або його першим заступником з попереднім узгодженням з Кабінетом Міністрів України.

У всіх випадках тимчасового обмеження чи заборони навантаження вантажів рішення Міністерства транспорту негайно доводиться до всіх станцій, підприємств і організацій (в тому числі закордонних), що мають відношення до відправлення зазначених вантажів та їх перевезення, у встановленому ним порядку.

Прес-служба Кабінету Міністрів України — Укрінформ.

Пристрасті навколо Севастополя і ЧФ

(Початок на 1-й стор.)

Виступаючи на зборах, керівник депутатської групи РФ Є.Пудовкін сказав: «Росія не відмовлялася і не відмовиться від Севастополя. Ми на цьому стоїмо і стоятимемо твердо. Севастополь ніколи не був українським. У даний час ставиться питання про закріплення в конституційному порядку статусу Севастополя як суб'єкта державної підпорядкованості Росії поряд з містами Москва і Санкт-Петербург».

Як стало відомо із добре поінформованих джерел, близьких до ВР РФ, цими днями, найвірогідніше 27 серпня, у Москві відбудеться закрите пленарне засідання ВР РФ, на якому буде прийняте рішення про створення в Севастополі представництва ВР РФ, яке очолить Євген Пудовкін.

У рамках підготовки до наступної зустрічі двох президентів до Севастополя 25 серпня прибула делегація Тилу ВМФ РФ, очолювана генерал-майором авіації Жуковим. У прес-центрі ЧФ спростували розповсюджену в Криму і на ЧФ інформацію про можливе прибуття у ці дні на ЧФ першого заступника Головнокомандуючого ВМФ РФ, колишнього командуючого ЧФ адмірала Ігоря Касатонова.

Олександр ПІЛАТ.

Зберігатимуть музичну спадщину

Постановою Кабінету міністрів України створено Державний ансамбль солістів «Київська камерата».

Цей документ прийнято з метою збереження і популяризації здобутків української та зарубіжної класичної музики.

Ансамбль передано до сфери управління Міністерства культури. Передбачається встановити учасникам ансамблю «Київська камерата» підвищені посадові оклади на рівні окладів працівників провідних художніх колективів.

Прес-служба Кабінету міністрів України.

Анонс

До Тернополя на пленум

7 вересня 1993 р. в Тернополі відбудеться пленум Вищого арбітражного суду України. Його учасники підіб'ють підсумки роботи арбітражних судів України за перше півріччя 1993 року, заслухають інформацію про виконання рішень позачергового пленуму Вищого арбітражного суду України «Про проблеми здійснення правосуддя арбітражними судами України в умовах правової реформи», що відбувся в Києві 23 червня 1993 року, а також обговорять і затвердять роз'яснення президії Вищого арбітражного суду України з питань практики застосування чинного законодавства України.

Після закінчення пленуму 8-9 вересня проходитиме республіканський кущовий семінар з питань вирішення окремих категорій господарських спорів. Під час його проведення арбітри Вищого арбітражного суду зроблять невеликі доповіді з актуальних питань застосування Земельного кодексу України, законодавства про оренду, Законів «Про свободу совісті та релігійні організації» та «Про власність», Арбітражного процесуального кодексу та ін.

Володимир СНІТКО.

Офіційно

Напрошується реабілітація

Міністр оборони України генерал-полковник Костянтин Морозов звернувся до міністра оборони Російської Федерації генерала армії Павла Грачова з пропозицією порушити клопотання перед Верховними Судами України та Російської Федерації про перегляд кримінальних справ колишніх військовослужбовців, вихідців з Росії та України, засуджених згідно із законами неіснуючої сьогодні держави — Союзу РСР.

Піднято українські прапори

24 серпня на дев'ятнадцятьох кораблях з'єднання морських частин прикордонних військ України в Балаклаві під Севастополем були вперше підняті українські державні прапори і військово-морські стяги прикордонних військ України. Досі впродовж двох років усі українські прикордонні кораблі несли службу під символікою колишнього СРСР. Підняття на кораблях зелених полотнищ з синьо-жовтою смугою і малим гербом України — тризубом у лівому верхньому куті було здійснено у відповідності з наказом начальника Державного комітету охорони кордонів України генерал-полковника Губенка.

Вручено кортики

23 серпня, напередодні Дня Незалежності України, у Севастополі відбулось вручення кортиків тридцяти двом молодим офіцерам, які прибули для подальшого проходження служби у Військово-Морські Сили України з російських військово-морських училищ.

Коротко

Золото — добре, нафта — краще

Коли у Луганській області було знайдено промислові запаси золота, широкі народні маси ця подія сколихнула. Інша справа, коли із земних глибин ударив струмінь нафти. Геологи впевнені, що за кілька років почнеться її інтенсивний видобуток. Ще багатша Луганщина на газ. За словами начальника геологічного відділу виробничого об'єднання «Луганськгеологія» А. Поповського, в області вже відкрито кілька потужних родовищ із запасами до 15 мільярдів кубометрів цього палива. Отже, можливо, за кілька років область матиме свої енергоносії, що забезпечать її власні потреби принаймні на дві третини.

Анатолій КОБЕЛЬНЮК.

Луганська область.

Презентація Генконсульства

У переддень Дня Незалежності України та національного свята Угорщини — свята Святого Іштвана, засновника держави в 1001 році, відбулася презентація Генерального консульства Угорщини в Ужгороді, яке обслуговуватиме Закарпатську, Львівську, Івано-Франківську та Чернівецьку області. Очолити це зовнішньополітичне відомство уряд Угорщини довірив дипломату майже з 40-річним стажем, який працював у колишньому Радянському Союзі, в тому числі на Україні (з 1982 по 1986 рр.), Іштвану Монорі.

— Основне завдання нашого консульства, — підкреслив він у розмові з журналістами, — дальше поліпшення різносторонніх зв'язків між Україною та Угорщиною. Угорщина хоче бачити Україну надійним сусідом, незалежною і стабільною державою, в якій створені всі умови для побудови правового суспільства, забезпечення прав національних меншин, у тому числі угорців, що компактно проживають на Закарпатті.

Микола СТЕПАНОВИЧ.

Добра вість

ДАЙ, БОЖЕ, БІЛЬШЕ ЮВІЛЕЇВ

У ці дні Хмельницькому — колишній Проскурів — виповнюється 500 років. Такого хмельничани не бачили давно. Раділи і казали: дай, Боже, більше ювілеїв. Бо ще ранньої весни міські комунальні служби, варто віддати належне, запрацювали, як бджоли. Асфальтували, ремонтували, фарбували і вигрібали сміття. Тим часом будівельники, архітектори і художники облагороджували старі квартири, розбирали непридатні споруди і зводили сучасні житлові будинки. Показово, що ні в минулому, ні в нинішньому році не допущено спаду темпів будівельних робіт в місті.

Одне слово, Хмельницький прийшов до свого ювілею вмитим, причепуреним, наче дівка перед шлюбом. І в тому заслуга не тільки міської адміністрації, а й кожного трудового колективу обласного центру, який практичними справами наповнював святкову програму.

Урочистості по відзначенню 500-річчя практично продовжили святкування Дня Незалежності України. З 26 по 29 серпня у Хмельницькому діятимуть різноманітні виставки, ярмарки, конкурси, розважальні шоу-програми, буде відкрито новий театр, музей, пам'ятник Б.Хмельницькому, вчені та краєзнавці проведуть науково-практичну конференцію «Культура Поділля, історія і сучасність», цілий ряд інших святкових заходів.

На святкування хмельничани запросили Голову Верховної Ради України, Президента, Прем'єр-міністра, відомих і уславлених земляків, діячів науки і культури, воєначальників, делегації з міст-побратимів у Росії, Польщі, Болгарії, Америці. І вже отримали привітання від глави уряду, який побажав працелюбним хмельничанам всіляких успіхів і творчої наснаги на важливому і прекрасному шляху побудови незалежної і заможної Української держави.

Детальний звіт про святкування читайте у наступному номері.

Михайло ВАСИЛАШКО.

Наука виживання

НИТКА АРІАДНИ

Більш як дюжина японських представництв у Києві свідчать про те, що Україну розглядають як потенційного партнера для всебічного співробітництва. Невдовзі після того, як з ініціативи ділових кіл України, за участю Академії наук було створено Асоціацію виробників наукомісткої продукції на ринок країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону (АССО-УНІТІ), у Японії переконалися, що Україна, яка відкрила свого часу таємницю атомного ядра і створила перший на Європейському континенті комп'ютер, не розгубила свій науковий потенціал.

До Асоціації приєдналися як найповажніші академічні та науково-дослідні інститути (НДІ точних приладів, Інститут кібернетики та ін.), так і провідні підприємства України (ВО «Південний машинобудівний завод», ВО «Київприлад» та ін.). Активно сприяли народженню АССО-УНІТІ КБ «Південне» — колиска іменитого «Бурану», а також ракетно-космічний випробувальний центр «Південкосмос».

Познайомитися з науково-дослідними програмами АССО-УНІТІ консервативні японці одержали змогу у червні цього року під час першого у історії японо-українських відносин «круглого столу» під девізом «Наука. Технологія. Прогрес», який відбувся в Інституті проблем реєстрації інформації АН України в Києві. Генеральний директор АССО-УНІТІ Микола Ільясов вручив генеральному директору київського офісу фірми «Міцубісі Корпорейшн» панові Като (Kato) технічне обгрунтування низькоорбітальної системи (1,5-2 тис. км над поверхнею землі) супутникового зв'язку під назвою «Аріадна».

Через те, що розробка цього проекту тривалий час була позбавлена уваги уряду (постанова Кабінету міністрів щодо проектно-дослідних робіт на комерційних засадах вийшла тільки 25 березня цього року), японські спостерігачі спершу вважали, що українська система низькоорбітального супутникового зв'язку поступається аналогічній російській «Гонец», американській «Іридіум» і французькій «Глоб стар». Проте одержаний від української сторони проект вельми здивував бувалих японців. Система передбачала значно меншу кількість літальних космічних апаратів, ніж на Заході. Зате вага близько 2000 кг кожного дозволяла збільшити корисне навантаження на одиниці площі і забезпечити автономне існування протягом щонайменше п'яти років. Більш того, українські вчені запропонували відновлювати супутники, які відпрацювали належний ресурс часу, для наступних запусків у космос. Маючи істотно менший період мовчання (кілька хвилин порівняно з аналогічними космічними апаратами), 2-3 десятки українських супутників утворюють систему, яка забезпечує доступ до абонентів малоканальних телефонних станцій, банків даних у будь-якому куточку земної кулі, вихід своїх абонентів на магістральні канали зв'язку, що реалізуються через геостаціонарні системи супутників типу «Горизонт», «Інтелсад», «Інмарсат». Не постпалася перед здатністю зразками система наземного забезпечення космічного зв'язку, значно зменшувала собівартість усієї програми наявність надійних засобів доставлення — ракетоносіїв «Циклон» і «Зеніт-2». Відмітивши не тільки світовий рівень українського проекту, а й його порівняно невисоку ціну, експерти концерну «Міцубісі» вийшли до АССО-УНІТІ з пропозиціями щодо співпраці. Зрештою, вони були вже не першими. На цей час такі пропозиції щодо співробітництва Асоціація вже одержала від італійців та французів. Зарубіжні експерти швидко збагнули, що Україна одержала реальну можливість до 1996 року здобути добротну низькоорбітальну систему супутникового зв'язку, якщо їх супутники почнуть обживати космос вже наступного року. АССО-УНІТІ це пообіцяло.

Не менше за космос японців цікавить земля з її надрами. На думку генерального директора японо-української Асоціації культурного економічного співробітництва Хіро Маеда (Hiroo Maeda) вони визнають за українською наукою лідерство в галузі нейробіології. Дійсно, українські вчені далі за інших просунулися у вивченні нервової клітини і мозку людини, яка вступає в контакт з навколишнім середовищем, складними техногенними зонами. АССО-УНІТІ опікує одразу кілька програм, пов'язаних з адаптацією людини до екстремальних умов проживання, корекцією техногенних зон, здійсненням моніторинга на забруднених радіацією територіях, на основі досвіду, набутого під час ліквідації наслідків чорнобильської трагедії.

Країна Сходу Сонця жваво зацікавилася також науково-дослідною програмою «Газогідрати Чорного моря», про які згадується в урядовій програмі «Нафта і газ України до 2010 року». Розробка технології глибинного буріння (гідроконденсатні родовища залягають на глибині понад 200 метрів над поверхнею моря), а також переробки конденсату для промислового використання — ще одна сфера наукових, а відтепер вже й комерційних інтересів АССО-УНІТІ. І попрацювати над цим спільно, а також одержати в майбутньому свою частку вірогідного прибутку не проти Японія.

Діяльність АССО-УНІТІ вказує на одну прикметну закономірність. Вищезгадані та інші науково-дослідні програми розробляються і втілюються в життя на комерційних засадах, за дольовою участю партнерів з ближнього і дальнього зарубіжжя.

Сергій ВЛАД.

Виставки

ЕМІГРАЦІЯ У ВІЧНІСТЬ

Відкриття в Державному музеї літератури виставки Ольги Федорук проходило без зайвої помпезності. Дисонували хіба що крикливі гендлярські вивіски за вікном. Для киян це — перше знайомство з графікою львівської художниці, влаштоване музеєм спільно з редакцією журналу «Україна». Для авторки — друга персональна виставка.

Ольга Федорук віддає перевагу темперній графіці. З часів, коли темперою творили ікони, остання, здається, зберігає властивість чудодійності. В роботах Ольги вона утворює ілюзію струмуючого світла — прориву в іншу реальність. Часом воно ледь-ледь пробивається, а іноді, як в картині «Летіла зозуля...», бринить високим повнозвуччям флейти.

Метафоричність графікиріднить її з літературою. Роботи ж Ольги сповнені поезії. Львівські вулички досі пам'ятають ходу своїх поетів всіх часів. Звідси в її творчості цикл робіт на мотиви Б.-І. Антонича.

Нас двоє — два кошлаті спалені кущі,
І сміх наш — метелик ніжний і крилатий.

Це — її «Сад». Так може відчувати тільки Жінка. Тільки їй дано осягнути ту вищу мудрість людського буття, що є в ньому самому. І, зазирнувши у вічність, пригадати, що «... можна від землі втекти лиш іноді — та тут, на ній».

Ганна **РОМАНЦОВА.**

На знімках: роботи Ольги Федорук «Пам'яті» та «Пісня про дочасне світло»; у залі виставки.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

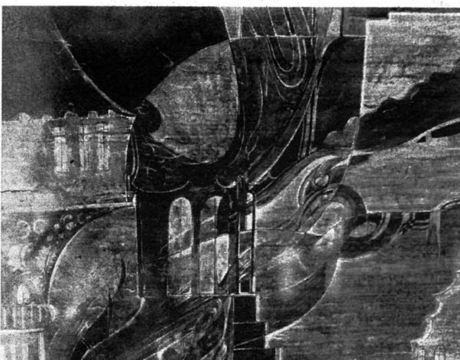

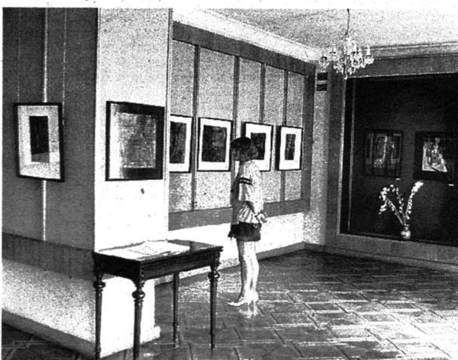

Потрібні спонсори

Допоможіть видати Грушевського

Міжнародний благодійний фонд Михайла Грушевського збирає кошти на третій та наступні томи одинадцятитомної книги «Історія України-Руси», робота над якою тимчасово припинена. Орієнтовна вартість виготовлення одного тому тиражем 100 000 екземплярів — 190 млн.крб. Список доброчинців, які внесуть благодійні пожертвування на видання книги «Історія України-Руси» Михайла Грушевського, буде з вдячністю надрукований в ній окремою сторінкою.

Банківський рахунок фонду: 70161140/700242 в Укрбанку «Відродження», МФО 300421.

Факт і коментар

Цей «Арарат» нам не друг і не брат

Працівники обласного управління внутрішніх справ провели операцію по затриманню підпільних коньячних королів, котрі, приїхавши з Кавказу, влаштували в Херсоні виробництво і збут сумнівної продукції.

Приміром, житель Вірменії В. Марданян заливав спирт у порожні пляшки, придбані у пункті приймання склопосуду. Залишилося лише наклеїти етикетки: «Арарат». Лабораторні дослідження показали, що «коньяк» надмірно розбавлений водою, зафарбований хімічними барвниками. Після обстеження домашнього цеху Марданяна міліція вийшла на інших кавказців, які займаються подібним злочинним ремеслом.

На Херсонщині, як повідомили в облпрокуратурі, ніяк не хочуть виконувати законодавство про захист споживачів, хоча в держадміністрації створено для цього відповідне управління зі штатами. Державні торговельні підприємства і комерційні структури часто підсовують покупцям сумнівної якості товар. Кілька місяців тому, скажімо, обласна прокуратура виявила відсутність сертифікатів у 32 магазинах міста, 40 відсотків херсонських підприємств торгували спиртним без ліцензій. Нині змін на краще не сталося.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

Херсон.

Щось новеньке

Електронний сторож

Вперше на Україні в Чернівецькій області почала діяти нова система, яка запобігатиме викраденню автомобілів. Обладнаний спеціальним пристроєм транспортний засіб відтепер стане злодієві не по зубах, оскільки «електронний сторож» з допомогою аварійної сигналізації попереджатиме власника про небезпеку. Якщо ж автомобіль таки викрадуть, то досить його господареві сповістити пост ДАІ про марку, колір та номерний знак, як черговий інспектор зможе прямо з пульта управління вимкнути систему запалювання, і злочинець залишиться з носом.

Після того, як новинка пройде випробування на Буковині, її застосують у всіх областях.

Василь БАБУХ.

Зверніть увагу

Для казкаря — премія

Недавній успіх Ізаури з Маріанною переконують: казки для нас, дорослих, часом потрібніші, ніж хліб насущний. А для дітей, що й казати...

Саме тому компанія «Баркон ЛТД» і літературно-художній журнал «Радуга» заснували новий щорічний літературний конкурс на кращу казку чи серію казок для дітей. До розгляду приймаються раніш неопубліковані твори, написані українською або російською мовами. Українське громадянство не обов'язкове. Переможцям конкурсу вручатимуться грошові винагороди: перша премія — 500 тисяч, друга премія — 300 тисяч, третя премія — 200 тисяч українських карбованців. Крім того, найкращі твори будуть опубліковані у дитячій сторінці журналу «Радуга», а казка чи серія казок-переможців буде видана окремою книжкою.

До останнього відбіркового етапу конкурсу до числа експертів будуть залучені й діти.

Рукописи слід направляти до 31 жовтня 1993 року до редакції журналу «Радуга», з позначкою — літературний конкурс «Казка».

Юрій КОВАЛЬСЬКИЙ,
заступник головного редактора журналу «Радуга».

НАШ ЗЕМЛЯК ДМИТРО ДОНЦОВ

Ювілеї

У культурно-діловому центрі облдержадміністрації відбувся вечір вшанування нашого славного земляка, першого голови Союзу Визволення України (1914) Дмитра Івановича Донцова, 110-річчя з дня народження якого відзначає прогресивна українська громада світу. Доповідь про політичну діяльність та життєвий шлях забороненого протягом 70 літ у нас видатного вченого і діяча зробив професор Запорізького держуніверситету доктор історичних наук Федір Турченко. Зокрема, він зупинився на невідомих досі для нас фактах з біографії Д. Донцова: спільна партійна робота з В. Винниченком, призначення на посаду директора Українського Телеграфного Агентства в уряді гетьмана Скоропадського, керівництво в еміграції «Літературно-науковим вісником», обрання професором Монреальського університету.

За своє життя (1883-1973) Д. Донцов написав і опублікував таку кількість праць з питань відродження України, філософії, літератури, яку може увібрати хіба що 100-томне видання.

Промовці відзначали державотворче начало теорії українського націоналізму Д. Донцова, який є інтегральним націоналізмом, тобто таким, що не загрожує жодній нації, а стверджує, що українська нація зможе вижити і розвинутися в світовому контексті лише тоді, коли буде Українська самостійна держава. Д. Донцов грунтовно проаналізував трьохсотлітню історію боротьби України за незалежність і зробив висновок: поразки наставали тому, що Україна орієнтувалася не на Захід, а на Росію; падіння УНР у 1918 та уряду Скоропадського сталося через москофільські настрої значної частини тодішньої інтелігенції та брак кадрів, здатних до державотворення. Ці висновки зроблені в двадцятих роках, але й понині актуальні. Широка розмова, було повідомлено на вечорі, про політичну далекоглядність вченого, теорію збереження української нації і його бачення перспектив України відбудеться на міжнародній науково-практичній конференції, яка незабаром пройде в Запорізькому державному університеті.

Цими днями з ініціативи громадськості в Мелітополі, правда, за умов страшенного спротиву вчорашньої номенклатури, буде відкрито меморіальну дошку на стіні приміщення, де навчався в тодішньому реальному училищі наш славний земляк.

Олександр **МИХАЙЛЮТА.**

Запоріжжя.

НА ЗАХІДНОМУ ФРОНТІ Є ПЕРЕМІНИ

30 серпня Словацька Республіка вперше святкуватиме річницю Словацького національного повстання, що відбулося... 49 років тому. А вперше, бо донедавна відзначали цю дату як день чехословацької національної армії. На жаль, іноді важко передбачити і минуле. І вже не знаєш, як ставитися, коли Червону Армію незвично, як і 49 років тому, називають визвольною, а 30 серпня, коли її частини з'єдналися із партизанськими — днем, що дав Словаччині незалежність.

З нагоди свята ми звернулися до Голови комісії Ради ветеранів України з міжнародних зв'язків, генерал-лейтенанта Володимира Петровича Коритчука.

— В Україні налічується більше шістдесяти, а в Києві тридцять п'ять учасників Словацького національного повстання. Коли у червні 1944 року на території Словаччини стихійно почали виникати партизанські загони, було вирішено підкріпити їх двадцятьма ініціативними групами, сформованими зі словацьких, українських, російських військових спеціалістів. Вже в середині вересня на території Словаччини діяло більше 20 партизанських загонів, 6 партизанських бригад, в них налічувалося більше 16 тисяч партизанів — цифра надзвичайно велика для Словаччини.

Сьогодні в Києві є Товариство учасників словацького повстання, а в Братиславі — Союз борців-антифашистів.

Всіх учасників, що мешкають в Україні, запрошено на урочисті збори, що відбудуться 27 серпня в Раді Миру з ініціативи словацької сторони, а також на «партизанську ватру», іншими словами — на зустріч з Послом Словацької Республіки в Україні паном Робертом Гаренчаром.

Наталя **ФІЛІПЧУК.**

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про додаткові заходи щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи

З метою реалізації вимог законодавства з питань захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, та усунення серйозних недоліків, виявлених у роботі ряду міністерств і відомств, державних адміністрацій Житомирської, Київської, Рівненської і Чернігівської областей щодо переселення людей із забруднених територій розв'язання проблем збереження здоров'я і життєзабезпечення населення **постановляю:**

1. Звернути увагу Міністра України у справах захисту населення від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС Готовчиця Г. О., Міністра охорони здоров'я України Спіженка Ю. П., Міністра сільського господарства і продовольства України Карасика Ю. М., Представників Президента України у Житомирській області Малиновського А. С., Київській області Капштика І. М., Рівненській області Василишина Р. Д., Чернігівській області Мельничука В. В. на серйозні недоліки в організації виконання законів України, указів і розпоряджень Президента України, постанов і розпоряджень Кабінету Міністрів України з питань ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС і попередити їх про персональну відповідальність за безумовне виконання заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи.

2. Кабінету міністрів України:

у місячний термін розробити та здійснити додаткові заходи щодо завершення відселення громадян, які постраждали і проживають у зоні безумовного (обов'язкового) відселення, до кінця 1994 року;

за поданням обласних державних адміністрацій розробити і до 1 листопада 1993 року затвердити відповідні нормативні акти, які б у повному обсязі забезпечували механізм **реалізації законодавства з питань захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи;**

вжити заходів до подолання відставання у будівництві житла, об'єктів соціально-культурного та виробничого призначення для переселення потерпілого населення, запровадивши практику щоквартального розгляду в Кабінеті міністрів України звітів з цих питань відповідних міністерств і відомств України, обласних державних адміністрацій;

до 1 жовтня 1993 р. внести Верховній Раді України пропозиції щодо уточнення правового статусу зони безумовного (обов'язкового) відселення, передбачивши в них створення органу, на який би покладались повноваження управління цими територіями;

до 1 листопада 1993 року розробити окрему цільову комплексну програму подолання наслідків катастрофи у місті Коростені Житомирської області, передбачивши її наступне включення як складової частини до Національної програми України по ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціальному захисту потерпілих від неї громадян (на 1993—1995 роки і на період до 2000 року);

разом з відповідними обласними державними адміністраціями до 1 жовтня 1993 року вирішити питання утримання об'єктів соціально-культурного і виробничого призначення, а також комунальних споруд в новозбудованих для переселенців населених пунктах;

до 1 листопада 1993 року **створити систему постачання зони забруднення чистими продуктами харчування. Утворити з цією метою спеціалізоване державне оптово-торговельне об'єднання для забезпечення заявок облдержадміністрацій, передбачивши механізм цільового і пільгового кредитування;**

передбачити необхідні пільги та заходи підтримки економіки колективних сільськогосподарських підприємств, що знаходяться на радіоактивно забруднених землях;

передбачити в 1993—1995 роках цільовий продаж комбікормів, фероцинових болюсів для потреб особистих підсобних господарств, що знаходяться у зоні забруднення;

до 1 жовтня 1993 року розробити додаткові заходи щодо прискорення будівництва газопроводів «Торжок—Долина, Коростень — Рокитне — Володимирець». Передбачити цільове виділення для населення зони, що постраждало від Чорнобильської катастрофи, зрідженого газу;

розробити цільову програму будівництва шляхів з твердим покриттям у забруднених населених пунктах, передбачивши її наступне включення як розділу до Національної програми України по ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціальному захисту потерпілих від неї громадян.

3. Міністерству фінансів України спільно з Мінчорнобилем України до 15 жовтня 1993 року внести пропозиції щодо вдосконалення фінансування заходів ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення згідно з чинним законодавством.

4. Міністерству економіки України:

за пропозиціями Мінчорнобиля та обласних державних адміністрацій забезпечити розміщення державного замовлення на виготовлення устаткування, елементів живлення для відповідної апаратури і приладів, спеціального автотранспорту, необхідного для обслуговування шкільних їдалень, дитячих закладів, лікувальних установ, пересувних спеціалізованих медичних лабораторій, що діють у забрудненій зоні.

5. Міністерству статистики України запровадити статистичну звітність з питань використання коштів, які спрямовуються на ліквідацію наслідків Чорнобильської катастрофи та соціальний захист потерпілого населення, по всіх джерелах фінансування.

6. Міністерству сільського господарства і продовольства України до 15 жовтня 1993 року визначити перелік радгоспів, колективних та фермерських сільськогосподарських підприємств, які на умовах державного контракту і державного замовлення постачатимуть чисті продукти харчування в зони, що постраждали від катастрофи на Чорнобильській АЕС, і здійснювати контроль за безперебійним постачанням.

7. Міністерству внутрішніх справ України вжити невідкладних заходів щодо вдосконалення охорони та посилення режиму пропуску на територію населених пунктів зони відчуження та зони безумовного (обов'язкового) відселення.

8. Міністерству соціального захисту населення України передбачити до 1 жовтня 1993 року додаткові заходи щодо кадрового та матеріально-технічного зміцнення служб соціального захисту населення областей і районів, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, виділення їм службового автотранспорту.

9. Міністерству охорони здоров'я України спільно з Мінчорнобилем України в місячний строк внести пропозиції щодо докорінного поліпшення забезпечення потерпілих територій кадрами медичних працівників та ліками, комплектування республіканських та обласних медичних центрів сучасним обладнанням.

10. Київській, Житомирській, Рівненській, Чернігівській обласним державним адміністраціям з метою розширення можливостей оздоровлення потерпілого від Чорнобильської катастрофи населення спільно з Мінчорнобилем України, профспілковими об'єднаннями, підприємствами та організаціями здійснити заходи щодо розширення мережі санаторно-оздоровчих закладів місцевого значення.

11. Координацію роботи міністерств і відомств України, обласних державних адміністрацій щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи покласти на Першого віце-прем'єр-міністра України Звягільського Ю. Л.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ
21 серпня 1993 року
№ 348/93.

Точка зору

ЖИТТЯ, ПАРТІЇ, ВИБОРИ

Якщо завтра невідомий геній, через недогляд редактора, опублікує справді оптимальну програму розвитку технології управління державою і об'єктивні ефективні пропозиції з відбудови й реформування економіки України, то... їх не зрозуміють і не приймуть. І не від злого наміру, не з політичних міркувань, а тільки через нездатність глибоко розібратися в проблемах і запропонованих механізмах, через прогалини в освіті і невміння активно займатися самоосвітою.

Вибори 1990 року на Україні були унікальні ще й тим, що в багатьох округах обирали не справді добре підготовленого кандидата, а якби тільки не комуніста.

У підсумку в усіх Радах виявилося дві групи — фракція комуністів і група яскравих індивідуальностей. Коли закінчувались політичні пристрасті і треба було прийняти середньої складності економічне або управлінське рішення, виявлялося, що не більше 40 процентів депутатів могли зрозуміти пропонований механізм. Решті заважали хибні погляди. Ми їх чули і на Верховній Раді, і в багатьох місьних.

Багато обранців упевнені в тому, що їм треба прийняти політичне рішення, а законність його хай обґрунтують юристи (а для чого вони, мовляв, іще потрібні?).

Близько третини депутатів навіть газет не читають, не кажучи вже про те, щоб ретельно вивчити нові закони, виконання яких вони мають забезпечити.

Гірше те, що вироблення і прийняття складних рішень, їх глибокий аналіз нерідко зводяться просто до нерозуміння і затим до пошуку винних у тому, що сесії непродуктивні.

Там, де утворили «малі Ради», процес прийняття рішень прискорився, але ефективність їх ще низька.

Біда всіх Рад у тому, що нині нема сильних партій, і, отже, в Радах нема ефективних фракцій. Сильна фракція, щоб відстояти свої погляди, змушено глибоко вивчає будь-яку проблему, залучає професіоналів і, нарешті, веде продуктивні переговори для знайдення компромісу.

Досвід парламентів і муніципалітетів уже довів необхідність добре розвинутої багато- або хоча б двопартійної системи для ефективного керування і містом і країною.

Сприяти становленню багатопартійності може пропорційна система виборів, коли виборець голосує за списками партій, а затим депутатські місця дають пропорційно отриманим голосам.

Але коли за законом віддадуть половину всіх місць у парламенті партіям, ще нечисленним, багатьох це обурить. Чому, питається, 1—10% усіх виборців отримають 50% місць? З іншого боку, віддати за пропорційною системою тільки 1—10% усіх місць означає загальмувати утворення партій, а тим самим і становлення держави Україна.

Крім того, решта 90—99% місць при виборах в одномандатних округах дасть знову 90—99% яскравих індивідуальностей, багато хто з яких, як кішка Кіплінга, гуляють самі по собі, не утруднюють себе глибоким вивченням, люблять експромти від мікрофона і не вміють вимовити слово «компроміс».

Отож необхідно створити такий закон про вибори, який сприяв би становленню багатопартійності на Україні, а, з іншого боку, наперед не віддавав би партіям зайві місця в парламенті і не скоротив би шанси безпартійних бути обраними.

У цьому законі повинні об'єднатися переваги пропорційної та мажоритарної систем. Пропонується можливий варіант такого закону: усі виборчі округи оголошуються одномандатними. У виборчому бюлетені проти прізвищ кандидатів, крім місця роботи, зазначається партійність кандидата. Вибори проводяться в одне коло і вважаються такими, що відбулися, за будь-якої кількості виборців, котрі взяли участь. Вважається обраним той кандидат, який набрав найбільшу кількість голосів, але не менш 25 процентів усіх виборців в окрузі. Результати ж виборів у тих округах, де ніхто не набрав більше 25 процентів голосів, передаються до обласної виборчої комісії, а там підсумовують голоси по партіях, що беруть участь у виборах. Потім вільні округи розподіляються між партіями пропорційно до підсумованих голосів. При цьому партія, яка набрала менше 5 процентів в області, місць не отримує.

Партійний кандидат у депутати, що балотувався в окрузі й отримав у ньому менше 5 процентів голосів, не одержує депутатського мандата.

Партія надає депутатські місця, отримані нею на пропорційній основі, тим своїм кандидатам, які одержали максимальну кількість голосів (у тому числі і в тих округах, де одразу обрали іншого депутата). Запропонована схема виборів змусить партію крім звичайної агітації за свою програму висувати в кожному окрузі конкретного кандидата, а виборці, які орієнтуються не на абстрактні і в цілому схожі програми, а на конкретних людей та їхні переваги, зможуть зробити свідоміший вибір. Мало того, навіть у тих округах, де партія не зможе виставити сильного кандидата, агітація вестиметься в розрахунку на збільшення загальної суми голосів. Багато карликових партій або об'єднуватимуться, або зійдуть з арени. Сам механізм виборів прискорить формування політичних сил, поверне їх від загальнотеоретичних розмірковувань до конкретних економічних проблем України й регіону. Поворот до конкретики можливий, тільки якщо залучити професіоналів.

У сильних безпартійних кандидатів закон не зменшує шанси бути обраними, але підвищення рівня професіоналізму за рахунок сильної конкуренції партій створює середовище, де зменшуються шанси малограмотних депутатів. Враховуючи динамічність подій і необхідність частої корекції політики в країні, строк повноважень депутатам треба встановити не більше двох років. Після стабілізації економіки 4 — 5 років.

В міру становлення багатопартійності в Україні, очевидно, буде змішана система виборів, 40—50 процентів усіх місць віддадуть у багатомандатні округи для голосування списками. Решту депутатів виберуть в одномандатних округах. До цього треба йти і партіям, і виборцям.

Я вдячний долі, що в 1990 році пройшли перші майже демократичні вибори. Вони дали строкатий склад депутатів, але навіть гірші з них принесли користь тим, що наочно показали, якими бути не треба. А найголовніше — висунулось багато гідних, котрі й будуть відроджувати Україну. Шкода тільки, що строк — 5 років — невиправдано великий, що зміна депутатського корпусу не сталась у 1992 році і що Ради, діагноз яким уже поставлено, паралізовані дилетантизмом і індивідуалізмом.

Патовість ситуації вдало прорвав Л. Кучма, вирвавши повноваження і сформувавши команду професіоналів. Та чи багато терпіння мала Верховна Рада, щоб терпіти не дуже зрозумілі декрети?

Олег САЛТИКОВ,
депутат Харківської міськради народних депутатів.

Постанова Кабінету міністрів України

від 12 серпня 1993 р. **№ 635** **Київ**

ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПЕРЕЛІКУ ПІДПРИЄМСТВ, ПРИВАТИЗАЦІЮ МАЙНА ЯКИХ, ЩО ПЕРЕБУВАЄ У ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНІЙ ВЛАСНОСТІ, ДОЦІЛЬНО ЗДІЙСНИТИ ІЗ ЗАЛУЧЕННЯМ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Кабінет міністрів України **постановляє:**

1. Затвердити перелік підприємств, приватизацію майна яких, що перебуває у загальнодержавній власності, доцільно здійснити із залученням іноземних інвестицій, згідно з додатком.

2. Фондові державного майна до 20 серпня 1993 р. прийняти рішення про приватизацію зазначених підприємств.

Залучення іноземних інвестицій здійснити на конкурсній основі, як правило, шляхом продажу пакетів акцій відкритих акціонерних товариств.

3. Міністерствам і відомствам, Раді Міністрів Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям підготувати і подати до 1 жовтня 1993 р. Міністерству економіки пропозиції щодо переліку об'єктів, приватизацію майна яких, що перебуває у загальнодержавній власності, доцільно здійснити із залученням у 1994 році іноземних інвестицій, за формою, визначеною розпорядженням Кабінету міністрів України від 15 грудня 1992 р. № 825.

Міністерству економіки, фонду державного майна разом з Міністерством фінансів, Міністерством статистики і Антимонопольним комітетом узагальнити зазначені пропозиції та подати до 1 грудня 1993 р. Кабінетові міністрів України проект відповідного рішення.

Прем'єр-міністр України Л. КУЧМА.

Перший заступник міністра Кабінету міністрів України В. НЕСМІХ.

ПЕРЕЛІК

ПІДПРИЄМСТВ, ПРИВАТИЗАЦІЮ МАЙНА ЯКИХ, ЩО ПЕРЕБУВАЄ У ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНІЙ ВЛАСНОСТІ, ДОЦІЛЬНО ЗДІЙСНИТИ ІЗ ЗАЛУЧЕННЯМ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Волинська область

Луцький автомобільний завод

Завод апаратури зв'язку «Іскра», м. Луцьк

Дніпропетровська область

ВО «Азот», м. Дніпродзержинськ

Криворізький металургійний комбінат «Криворіжсталь»

Орендне об'єднання «Дніпроважмаш», м. Дніпропетровськ

Криворізький цементно-гірничий комбінат концерну «Цемент»

Павлоградський завод хімічного машинобудування

Донецька область

Хімічний завод, м. Костянтинівка

Слов'янський завод важкого машинобудування

Горлівське виробниче об'єднання «Стирол»

Донецький металургійний завод

Житомирська область

Завод «Автозапчастина», м. Житомир

Дослідно - експериментальний завод дослідно-виробничого об'єднання «Верстатомехпром», м. Малин

Житомирський завод «Електровимірювач» ВО «Електровимірювач»

Закарпатська область

Деревообробне підприємство, смт Перечин

Запорізька область

Запорізький металургійний комбінат «Запоріжсталь»

Івано-Франківська область

Технологічне підприємство «Загро», с. Загайпіль Коломийського району

Київська область

Бородянський екскаваторний завод

Завод «Електропобутприлад», м. Васильків

Завод газового обладнання «Факел», м. Фастів

Завод азбестотехнічних виробів, м. Біла Церква

Дослідно - експериментальний механічний завод, м. Васильків

Бучанський склозавод

Кіровоградська область

Завод радіодеталей, м. Кіровоград

Луганська область

Луганський завод великопанельного домобудування територіально - будівельного об'єднання «Луганськжитлобуд»

Северодонецьке виробниче об'єднання «Азот»

Львівська область

Керамічний завод, м. Львів

Цементно-гірничий комбінат, м. Миколаїв

Одеська область

Одеське орендне виробничо-торговельне об'єднання «Зонт»

Одеське взуттєве об'єднання

Одеський припортовий завод

Полтавська область

Полтавський електромеханічний завод «Електромотор»

Мале державне підприємство «Техно-торговий центр «Електроніка» при ВО «Лтава», м. Полтава

Сумська область

Завод «Електрон» ВО «Електрон», м. Суми

Науково-дослідний інститут електронної мікроскопії ВО «Електрон», м. Суми

Лебединський завод технологічного обладнання

Тернопільська область

Завод «Сатурн», м. Тернопіль

Акціонерне товариство «Надзбруччя Лада», м. Тернопіль

Завод «СІТО» ВО «Тернопільський комбайновий завод», м. Тернопіль

Харківська область

Деревообробний комбінат об'єднання «Харківзалізобетон» НВО «Будіндустрія», м. Харків

Харківський завод «Автозапчастина»

Херсонська область

Генічеський машинобудівний завод

Хмельницька область

Славутський завод силікатних стінових матеріалів

Славутський руберойдовий завод

Черкаська область

Черкаське виробниче об'єднання «Азот»

Чернівецька область

Орендне підприємство ВО «Чернівецький машинобудівний завод», м. Чернівці

м. Київ

Орендне підприємство «Завод «Супутник»

Завод «Зеніт»

Орендне підприємство «Дослідно - експериментальний завод штампів і прес-форм»

Орендне підприємство «Поліграфіст»

Фабрика «Старт» (орендне підприємство)

Завод «Імпульс».

Перший заступник міністра Кабінету міністрів України В. НЕСМІХ.

Кімнату — сюди, кімнату — туди,

або Як апарат Кабінету міністрів «підставляє» і прем'єра, і Президента, і Верховну Раду, готуючи розпорядження районного рівня

У БУДИНКУ колишньої славної вищої партійної школи у Києві, де вчилися вести народ у світле майбутнє вожді районного та обласного масштабу, давно вже розташувалися два інститути Київського університету — міжнародних відносин та журналістики. А оскільки тут є й актові зали та інші приміщення, і гуртожиток поруч, то ведеться тут студентам і викладачам непогано. Є умови і для навчання, і для проведення конференцій. Зокрема, інститут міжнародних відносин уже показав свою здатність використовувати надані можливості. Конференції, семінари, які проводяться в його стінах з участю відомих науковців Європи і світу, чимало допомагають у роз'ясненні позицій України з різних питань, входженню нашої держави в світове співтовариство. Посли іноземних держав, дипломати, політики, вчені — часті і бажані гості інституту. На відповідний рівень виходить у нових умовах і інститут журналістики. Загалом все це підвищує роль Київського державного університету як навчального та інтелектуального центру.

Президент України Леонід Кравчук свого часу зустрівся з викладачами і студентами Інституту міжнародних відносин і пообіцяв, що ніхто не зазіхатиме на умови, які їм надані, що вони — господарі навчальних приміщень і гуртожитку. І це був не просто жест, а розуміння тієї ролі, яку має відігравати саме столичний університет, якщо ми хочемо мати висококопрофесійні кадри. Час усіляких там «бурс» для натаскування різного роду висуванців скінчився...

Але, як відомо, мертвий частенько хапає живого. І ось 5 червня нинішнього року народилося розпорядження Кабінету міністрів України № 374-р, підписане прем'єром. І в ньому сказано: «З метою створення належних умов для підвищення кваліфікації працівників адміністрації Президента, апарату Верховної Ради України, Кабінету міністрів України, міністерств і відомств, місцевих державних адміністрацій і органів самоврядування, на часткову зміну розпорядження Кабінету міністрів від 27 листопада 1991 р. № 360:

1. Розмістити в приміщеннях ліквідованого Київського інституту політології і соціального управління Центр підвищення кваліфікації кадрів Інституту державного управління і самоврядування при Кабінеті міністрів України.

У зв'язку з цим передати інститутові в управління приміщення по вул. Мельникова, 36/1 (робочі кімнати 223, 224, 225, 226, 227)...»

Далі йде скрупульозний перелік ще більш десятка приміщень, залів, аудиторій, а також холів, коридорів і т. ін., які мають бути «у спільному користуванні з Київським державним університетом».

Цьому ж Інститутові держуправління і самоврядування передається і недобудований гуртожиток по вул. Мельникова, 36, а студентам Київського університету — гуртожиток по вул. Багговутівській, 2.

Подиву гідне розпорядження. Такий перелік кімнат, що наче той документ готувався на підпис не прем'єрові, а голові райради чи керівникові районної адміністрації. До того ж, готувався недобросовісно. Бо нічтоже сумняшеся від студентів держуніверситету забрано хоч і недобудований, але зручний, розташований поруч з навчальним корпусом гуртожиток, а натомість їм передано приміщення по Багговутівській, 2, яке належить... управлінню справами Верховної Ради України.

Отут і міркуй: чи ті апаратники Кабінету міністрів, що готували розпорядження, просто недолугі чи мали певний умисел. Бо ж Президент України пообіцяв, пам'ятаєте, студентам і викладачам Київського держуніверситету, що вся колишня ВПШ належить їм. А тут раптом кімнату за кімнатою забирають. Та ще й під виглядом піклування про навчання працівників адміністрації Президента. То що скажуть студенти Президентові на початку вересня? Неважко здогадатися. А разом з цим і Верховній Раді у зв'язку з гуртожитком. Кому на руку це збурення? Хто хоче «підставити» в такий простенький спосіб Президента і ВР?

Про Інститут державного управління і самоврядування, що про нього так незграбно піклується Кабінет міністрів, слід сказати окремо. Збирає він на два чи більше тижнів працівників Рад, держадміністрацій. Читаються їм якісь лекції, виступають міністри з промовами, написаними їх помічниками, сяк-так відповідають на запитання. Про засвоєні в такий спосіб знання слухачі ні в який спосіб не звітують. Так, приїздять до Києва трохи розслабитись, погуляти, щось почути. Зовсім як за «старих добрих часів», коли збиралися секретарі райкомів до Києва пару тижнів буцімто повчитись, а насправді горілки попити. На студентів держуніверситету, зокрема його Інституту міжнародних відносин, які завантажені капітально, це видовище справляє відповідне враження.

Питається: на якого греця потрібен той інститут? Щоб бюджетні кошти проїдати? Чи не час збирати людей по регіонах, де є спільні проблеми, спільні пекучі питання, де можна дійсно в процесі навчання обмінятися досвідом, налагодити кооперацію, взаємовиручку? Тобто інтенсивно і з користю вчити людей керувати, контролювати їх знання з допомогою тестів, видавати або не видавати рекомендації на відповідні посади. Залежно від знань.

Може, краще про це подумати в Кабінеті міністрів, а не про те, як ділити кімнати?

Київський держуніверситет останніми роками справді стає великим інтелектуальним центром, тут значно зросли вимоги до навчального процесу. І наша надія завтра на тих фахівців, яких готують у стінах цього та інших подібних закладів.

Перепідготовка практичних кадрів теж потрібна. Але — сучасна, а не стара навіть за формою. І здійснюватися вона має не за рахунок погіршення умов для студентів. Бо тоді далі тільки й будемо доперенавчати людей, здатних готувати розпорядження на зразок вищевикладеного...

Сергій ПЕТРЕНКО.

КИДАЮТЬ ФАБРИКИ Й ЗАВОДИ...

Сьогодні в багатьох шахтарських містах Донеччини спостерігається відплив робочої сили з «невугільних» підприємств. Причина явища — рішення, прийняті на користь гірників після нещодавнього страйку, практично не торкнулися трудівників інших галузей індустріального краю. Велика різниця у платні спонукає сьогодні робітників фабрик і заводів кидати свої зручні робочі місця і йти працювати на вугільні підприємства, де середньомісячна зарплата перевищує 300 тисяч карбованців. Тож, як стверджує дійсність, попри власні запевнення, шахтарі все ж «потягли ковдру на себе». І не дуже віриться в уже післястрайкові виправдання одного із лідерів шахтарського руху на Донеччині Михайла Крилова на зразок: «...Шахтарі ніяких подачок для себе не просили. В наших вимогах немає ні 400-тисячної зарплати, ні пільгового прибуткового податку підземельників, ні «тормозкових», як, до речі, немає і самих суто галузевих економічних вимог... Припускаю, це також було задумано з метою зіштовхнути нас з трудівниками інших галузей, населенням... Ми ж, повторюю, нічого для себе не просили». Хай і не просили, але і не відмовилися, коли дали. Чи то не усвідомлювали, яку напругу це може викликати у суспільстві, в економіці?..

Кидають підприємства кадрові робітники, професіонали своєї справи. За «довгим карбованцем» йдуть на шахту. А ті, що все ж залишаються на рідному підприємстві, тишком-нишком продовжують шукати оплачувану роботу.

Як відомо, зараз «невугільні підприємства» є основними «годувальниками» бюджету шахтарських міст, адже шахти податки не сплачують, і багато які фабрики і заводи сьогодні-завтра можуть опинитися на межі зупинки. В такій критичній ситуації опинилися в Торезі, наприклад, завод твердих сплавів, філіал заводу імені Малишева та інші. До чого все це може призвести, передбачити неважко, але страшно: до збідніння міст, згортання всіх соціальних програм, до ворожнечі між окремими верствами населення, нерідко — за професійною ознакою.

Як діяти за таких обставин? Припинити перехід робочої сили на вугільні підприємства області ніхто не може заборонити. Від уряду допомоги чекати сьогодні не варто. Про страйк «невугільників» не може бути й мови.

Всі ці питання прагнуть вирішити на нарадах керівників невугільних підприємств, що відбуваються у деяких містах Донеччини. Поки що залишається шукати самим шляхи виходу із кризи, яка стала наслідком нещодавніх шахтарських страйків. Хто допоможе колективам фабрик і заводів? Можливо, ті ж гірники?..

Юрій ДОЦЕНКО.
Донецька область.

«КЛЕПАЮТЬ» ДВИГУНИ

Проблем з платежами до Росії у АвтоЗАЗу немає. Об'єднання має у сусідній державі свої кореспондентські рахунки. «Вузьке місце» в іншому — запорізьким автомобілебудівникам не дають зайняти місце на російському ринку, щоб заробити там достатню кількість рублевої маси. А будуть рублі, не буде проблем із суміжниками з Росії. До речі, певний внесок у структурну перебудову економіки держави зробив і Мелітопольський моторний завод, який входить до об'єднання АвтоЗАЗ, у цехах якого побував наш фотокореспондент. Коли два роки тому 75 відсотків поставок на завод йшло з Росії, то нині ця цифра зменшилася до 45.

А якщо знову повернутися до платежів, то банки дуже активно впливають на спад виробництва моторобудівників. У якій країні світу гроші з рахунку на рахунок йдуть чи не місяць! Про яку ритмічність можна говорити! Та попри знегоди мелітопольці «клепають» двигуни для «Запорожців», «Таврій», «Волиняночок». Саме «клепають», адже за такого постачання комплектувальних двигун доводиться «клепати», а не складати.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Три шляхи виходу з нашої економічної кризи

Аналіз ситуації, що склалася, з позицій науки про розвиток суспільства наочно показує, що ми маємо сьогодні три можливих варіанти виходу з нашої економічної кризи. Причому всі ці три варіанти кардинально відрізняються один від одного і, звичайно, мають своїх захисників та послідовників. І якщо твердо стояти на наукових позиціях, то вірним серед цих трьох варіантів буде той, який співпадає із закономірним шляхом подальшого розвитку нашого суспільства, тобто той шлях, що його визначають об'єктивні, незалежні від нас закони.

Отже, три шляхи виходу з нашої кризи.

Перший — це нинішні економічні реформи, метою яких є переведення нашої економіки на рейки приватної власності та вільного підприємництва. Тобто побудова капіталізму, називати який в нашій офіційній пропаганді ми чомусь соромимося.

Другий — це спроби повернення до нашого так званого соціалізму з низькою продуктивністю праці порівняно з сучасними вимогами і, отже, з неефективним виробництвом.

Третій — це шлях, що починається безпосередньо з вирішення основної причини чи, вірніше, з основного протиріччя нашої кризи, а саме — безпосередньо з ліквідації неефективності виробництва і різкого підвищення продуктивності праці. Отож саме цей шлях є для нас найшвидшим і найбезболіснішим, бо він співпадає з подальшим закономірним розвитком наших виробничих відносин. Плюс до всього він вимагає не заміни наших виробничих відносин, а всього лишень необхідних коректив до них, які вже давно для цього об'єктивно визріли.

Загальна характеристика двох перших варіантів показує, що вони, порівняно з третім, пропонують вивести нашу економіку з кризи шляхом повернення історії назад. Тобто вони пропонують виходити з кризи шляхом повернення нашого суспільства назад, в одному випадку — за серпень 1991 року, в іншому — за жовтень 1917 року. Все це за своєю формою не прямий вихід з нашої кризи, а скоріш нагадує довгий обхідний маневр.

І особливо невдалим у цьому плані є шлях нинішніх реформ. Як відомо, вони зможуть запрацювати на повну потужність лише тоді, коли повністю буде зруйновано нашу економічну основу і натомість створено базис і надбудову на основі приватної власності. І внаслідок цього наше суспільство буде розколоте на два антагоністичні табори. Більше того, сама доля цих реформ знаходиться ще не в наших руках. Виявляється, що ці так звані реформи не можна втілити в життя без постійної доларової ін'єкції. А долари перебувають не в наших руках. Отож і ці ін'єкції залежатимуть в основному від ступеня нашої слухняності. І це закономірно, бо така вже природа капіталізму. Адже сім провідних капіталістичних держав не відчувають потреби у восьмій. Для них метою є скоріш зменшення цієї сімки, ніж її збільшення.

Точка зору

Отож, третій варіант виходу з нашої економічної кризи і необхідна, на мій погляд, для цього зміна в наших виробничих відносинах.

Як відомо, виробничі відносини формуються при взаємодії двох компонентів. З одного боку, форми власності на засоби виробництва, з іншого — форми організації самого виробництва, або, іншими словами, форми порядку поєднання праці з речовими елементами виробництва. При цьому, якщо ці два компоненти відповідають один одному за своєю суттю, то досягається висока продуктивність праці. Коли ж вони протирічать одне одному, виникає зрештою глибока кризова ситуація, бо протиріччя це в самому базисі суспільства. В нашому випадку якраз визріло це протиріччя, яке й є основною причиною кризи. Тобто визріло протиріччя між державною власністю на засоби виробництва та старою формою організації виробництва, що дісталося нам у спадок ще від самого капіталізму.

За капіталізму приватні засоби виробництва поєднались з працею через продаж робочої сили. Тобто відбулося поєднання двох приватних власностей: засобів виробництва і робочої сили, і в результаті виникли капіталістичні товарно-грошові виробничі відносини. В цьому разі поєдналися два компоненти, що відповідають один одному за своєю суттю, і в результаті відбулося різке зростання продуктивності праці порівняно з попередньою формою господарювання, яка існувала за феодальної суспільно-економічної формації.

Наша ж державна власність є вже новою формою власності на засоби виробництва, тобто вона вже не є приватною формою власності на них. Але при цьому триває об'єднання цих уже неприватних засобів виробництва з працею по-старому, через продаж робочої сили за заробітну плату. Сталося так, що в нашому виробництві поєдналися два різних за своєю суттю компоненти — суспільні засоби виробництва та приватна власність на робочу силу. Більше того, саме цей продаж робочої сили і далі зберігає в нашому виробництві такий феномен, як відчуження суспільних засобів виробництва від безпосереднього виробника. Що, звичайно, ніяк не сприяє підвищенню свідомого ставлення до засобів виробництва та їхнього використання. Саме наявність цього антагоністичного протиріччя в нашому виробництві не тільки породжує низьку продуктивність праці, а й привела нас, зрештою, до нинішньої ситуації.

До речі, саме наявність цих двох компонентів, що не відповідають один одному, цих двох полюсів у нашому виробництві, і є базою для спроб вийти з кризи першими двома шляхами. В одному випадку — спробувати наші засоби виробництва перетворити знову на приватні й «підігнати» їх під приватну власність на робочу силу. В іншому випадку — спробувати на деякий час повернутися до так званого нашого соціалізму і потім уже продовжувати заново шукати вихід з економічної кризи.

Та, на щастя, у нас є також і третій вихід з нашої кризи, суть якого полягає в тому, що нам необхідно лишень замінити існуючий старий порядок поєднання праці з речовими елементами виробництва. І зробити саме це необхідно тому, що якраз характер власності на засоби виробництва і визначає характер виробничих відносин. А наша державна власність історично є інститутом об'єктивним і закономірним, що й підтверджується аналізом розвитку суспільства з позицій теорії розвитку. Отож, наша державна власність є в даному разі стороною провідною і визначальною під час формування нових виробничих відносин.

При практичному розв'язанні цієї проблеми виникає певна багатоваріантність, і це природно. Та при цьому має витримуватися основний принцип, тобто робоча сила має перетворюватися з приватної власності, з товару, на суспільну, щоб відповідати суспільній власності наших засобів виробництва, або, інакше кажучи, заробітна плата має злитися з іншими відрахуваннями в єдиний фонд, що й становитиме загальний фонд соціального розвитку колективу та й самого виробництва. Тобто заробітна плата мусить припинити своє існування в будь-яких формах її прояву.

Геннадій БУНТІН,
безробітний.

Від редакції: Навряд те, що запропонував нам автор, може бути здійснене зараз у нас, коли для більшості зберігається старий принцип: вони думають, що платять, ми думаємо, що працюємо. Проте заборонити комусь мріяти про щось «комуністичне» також не можна, тим паче, що багатьом хочеться не продавати себе, а працювати на себе. Чи не так?

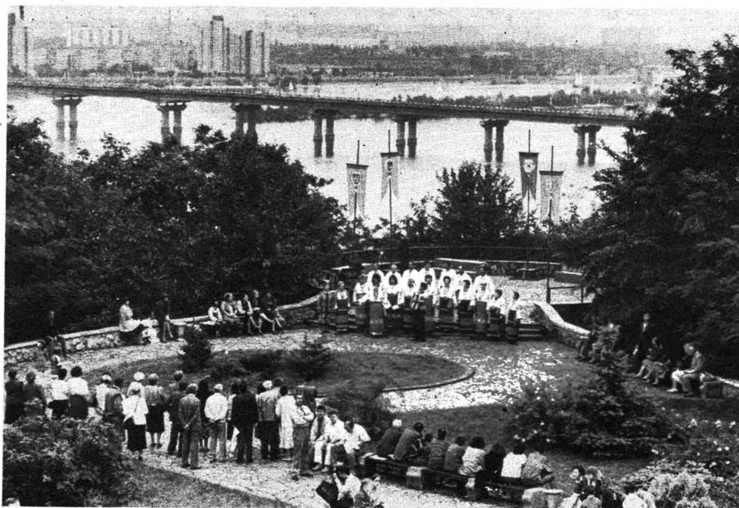

КОЖНОМУ СВОЄ. А СВОГО — ВСЕ БІЛЬШЕ

Яке воно не є, але свято. І хоч подекуди нема чим закусити, дякувати Богові, ще є що випити за майбутнє процвітання і благоденствіє. Були, мабуть, різні тости: «Щоб наша доля нас не цуралась», «За дай Боже», «За незалежність, щоб не засохла».

А коли бути серйозним, то воно й справді не гріх випити: подумати тільки, нам пощастило здійснити мрію, яку наші пращури вимолювали віками. І саме ми отримали можливість творити державність на самих початках. І тільки ми можемо похизуватися, що відзначали першу, і другу, а потім ще й надцяту річницю Незалежності.

Та кожен пригадуватиме цьогорічне 24 серпня по-своєму: майстер спорту міжнародного класу, чемпіонка світу 1993 року з фігурного катання Оксана Баюл тим, що отримала напередодні свята Почесну відзнаку Президента України. Старенька харків'янка — що відзначала у ці ж дні 50-річчя визволення Харкова від фашистських загарбників, учасники київського марафону — здобутими і нездобутими нагородами, львів'яни — урочистостями біля не так уже й давно відкритого пам'ятника Шевченку.

Але хіба не все одно, як хто відзначав цей день і які тости виголошував за святковим столом? Головне — що це свято у нас є. Нарешті — воно є.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Фото Володимира ПЕСЛЯКА, Олександра КЛИМЕНКА, Гліба ГАРАНИЧА.

НАС ВІТАЮТЬ

З нагоди другої річниці проголошення незалежності України на ім'я Президента Л. Кравчука надходять поздоровлення від глав іноземних держав.

Генеральний секретар ООН Б. Галі у святковому привітанні Президента, уряду і народу висловив певність, що відданість держав — членів ООН принципам та цілям цієї організації буде і надалі запорукою діяльності ООН в напрямку зміцнення миру, безпеки, досягнення добробуту та справедливості, яких прагнуть народи світу.

Президент речіпосполитої Польщі Л. Валенса у привітанні зазначив, що тісне співробітництво Польщі та України є метою не тільки наших народів, але й усієї міжнародної громадськості. Він підкреслив, що на шляху побудови непідлеглої демократичної держави Україна може розраховувати на симпатію і підтримку Польщі.

Президент Республіки Вірменія Л. Тер-Петросян певен, що світле майбутнє наших народів, їх повніша взаємодія набере нового розвитку на благо поглиблення і зміцнення співробітництва двох держав.

Голова ВР Республіки Таджикистан Е. Рахмонов разом із поздоровленнями висловив думку, що традиційні братерська дружба і багатогранне взаємовигідне співробітництво глибшатимуть.

Голова парламенту Грузії — глава держави Е. Шеварднадзе у привітанні зазначив, що Грузія вправі вважати себе в числі перших сподвижників і союзників України і це закріплено Договором про дружбу, співробітництво і взаємодопомогу. Зроблені в цьому напрямі кроки подають надії. Глава держави висловив сподівання, що обидві сторони докладуть усіх зусиль, щоб надати прискорення реалізації всіх намічених планів широкомасштабного співробітництва.

СЛІД БУТИ ПРАГМАТИКАМИ

Точка зору

На політичній карті світу є держави, навколо яких, одного разу здійнявшись, безупинно вирують політичні пристрасті, формуються стереотипи, часто не виправдані у нових світових умовах. Однією з них є Ісламська Республіка Іран.

Ціна надмірної пристрасті до політичних умовностей нам добре відома ще з часів Радянського Союзу. Як позбавлятися цього, зразком для нашої молодої держави можуть слугувати кроки Заходу, того самого Заходу, який у своїй офіційній політиці має з Іраном досить складні відносини. Доки Сполучені Штати і Великобританія вели з Іраном безкомпромісні пропагандистські дебати, дві з економічно найрозвиненіших країн світу — Японія та Німеччина — дарма часу не гаяли. Так, Японія надала Ірану позику в 1,5 мільярда доларів. Гроші підуть на будівництво гідрогреблі «Картун-4».

Водночас канцлер ФРН Г. Коль надсилає іранському керівництву спеціальне послання, де, зокрема, йдеться про «усунення потенційних перешкод на шляху розвитку двосторонніх відносин і поглиблення політичного, економічного й культурного співробітництва між двома країнами». До речі, Німеччина посідає одне з перших місць серед торговельних партнерів Ірану.

Важливість іранського ринку в період світового економічного спаду спонукає західні уряди до врегулювання їхніх політичних суперечок у відносинах з Ісламською Республікою Іран. І те, що на вулицях Тегерана можна віднедавна випити склянку американської кока-коли, може, і незначна, але символічна ознака пожвавлення торгівлі між цією країною і США. Та й статистичні дані свідчать, що за останні три роки американський експорт до Ірану зріс у п'ять разів і досяг 780 мільйонів доларів. І тенденція до його спаду поки що не спостерігається, скоріше навпаки. А той факт, що Міжнародний валютний фонд визнав іранський реал конвертованим, лише стимулює західних бізнесменів.

Що ж стосується політичних пристрастей, то той, хто відвідав Іран в останній рік-два, свідчить: ця країна вже далеко не відповідає стереотипу виключно теократичної держави. Повернення на рідну землю колишніх емігрантів і переобрання на пост Президента Ірану прагматичного, зорієнтованого на компромісні рішення Х. Рафсанджані підтверджує внутрішню стабільність іранського режиму. До речі, нинішній іранський Президент відмовився від командно-адміністративної системи управління країною і наполегливо вводить в іранську економіку ринкові механізми.

Щодо українсько-іранських зв'язків, то політичні орієнтири у відносинах між нашими країнами були визначені ще під час візиту до Тегерана Президента України Л. Кравчука. Вони були підтверджені й протягом перебування в Ірані вже цього року парламентської делегації на чолі з Головою Верховної Ради України І. Плющем. Тут можна говорити про успіх української дипломатії, яка значно випередила в цьому напрямі сусідів по СНД. Сьогодні важливо не втратити цю ініціативу, насамперед у галузі економічній. І саме економічне співробітництво повинно набути ролі домінуючого у відносинах між нашими державами.

Така домінанта бачиться цілком виправданою і вигідною для обох сторін. Пояснюється це, у першу чергу, тим, що наші держави можуть запропонувати одна одній ті товари, які користуються попитом на наших ринках. Та й ціни влаштовують як українських, так і іранських покупців. До речі, ще за часів Радянського Союзу були налагоджені шляхи обміну такою продукцією, тож нині вже не треба їх наосліп торувати.

Скажімо, іранська сторона готова запропонувати нам вироби легкої промисловості та деякі харчові продукти. А щодо постачання іранської нафти в Україну і проведення з цією метою галузки нафтопроводу, то про це вже стільки сказано й написано, що не варто повторювати. Нині питання це набуває додаткової актуальності через те, що Туреччина готується закрити чорноморські протоки для проходу нафтових танкерів. А отже, надії на термінали поблизу Одеси можуть не виправдатися.

У свою чергу Україна експортуватиме до Ірану вироби, що не користуються попитом на перенасиченому європейському ринку. Наприклад, нафтовидобувне обладнання, турбіни, генератори та інше устаткування для гідроелектростанцій.

Провідні країни світу неодноразово демонстрували протягом новітньої історії, що вони готові переглянути політику на користь власних економічних потреб. До цього правила приєднуються й інші держави, в такий спосіб засвоюючи столітній досвід світових лідерів.

Ми також в нинішній складній для України ситуації повинні бути прагматиками. Тобто, визначаючи пріоритети зовнішньоекономічних зв'язків, не «молитися» лише на Захід. Ми просто не маємо права надавати другорядної ролі такому важливому для нашої держави регіону, як Середній Схід. Регіону багатому на енергоносії та вкрай потрібні для України товари. Регіону, в якому продукція українських підприємств користуватиметься попитом. А містком до нього може і повинен стати Іран. «Адже з Чорномор'я, — писав ще академік М. Грушевський, — через Іран впливи і відгомони якого стрічаємо у нас на кожнім кроці, могли б йти до Афганістану й Індії».

Сергій ДАНИЛЕНКО.

Трагедії

РОСІЙСЬКОГО МАТРОСА ПІДОЗРЮЮТЬ У ВБИВСТВІ

Якщо це буде доведено, то Андрій Лапін (ім'я підозрюваного) стане найжорстокішим за останні роки вбивцею з тих, які перебували на території Скандинавії

Минулого тижня екіпаж норвезького вантажного судна підібрав Лапіна з човна за кілька миль від Данії. На борту судна Лапін заявив, що на німецькому кораблі «Бербел», де він був за матроса, сталася пожежа. Капітан-німець та чотири російські члени екіпажу загинули внаслідок трагедії. Він єдиний, хто залишився живий. При собі врятований матрос мав невелику валізу із 60 тисячами німецьких марок.

Того ж дня датське риболовецьке судно натрапило на залишений корабель, який дрейфував на хвилях за кілька миль від місця порятунку Лапіна. Було видно, що корабель постраждав від вогню. Причому пожежа не була стихійна: у трюмах виявили дизельне пальне. Суднового журналу, як, зрештою, і команди, не було. Щоправда, датські моряки побачили декілька кривавих плям у різних місцях корабля.

Нині датська поліція підозрює Лапіна у вбивстві членів команди «Бербела». Але він заперечує висунуті до нього звинувачення. Лапін тепер стверджує, що його колеги не змогли врятуватися лише тому, що були того дня добряче напиті. Правоохоронні органи звинувачують матроса ще й в крадіжці корабельних грошей. На це звинувачення Лапін заявив, що гроші взяв ще з дому, щоби придбати автомобіль західноєвропейської марки.

Доки триває слідство, датчани, які знайшли судно, й норвежці, які знайшли самого Лапіна, з'ясовують для себе ще й таке питання: хто ж отримає нагороду після того, як «Бербела» відбуксують до норвезького міста Есберга.

Пер ЄВНЕ.

Осло.

Погляд

ВСЕ БУДЕ КРАСИВЕ І НОВЕ

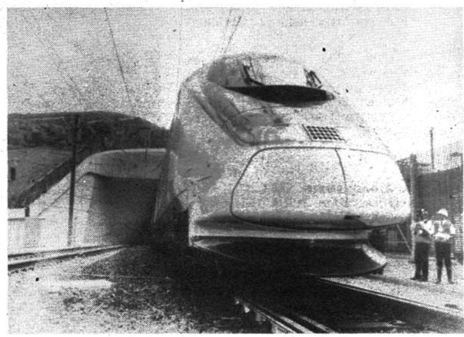

Перший рейс здійснив прототип високошвидкісного поїзда «Юростар», який з травня 1994 року з'єднає Лондон і Париж по «Євротунелю» під Ла-Маншем. Проект також передбачає створення системи автопоїздів «Шаттл». Вони цілодобово за 35 хвилин доставлятимуть автомобілі та автобуси з туристами з континентальної Європи до берегів Альбіону.

Фото АФП-ІТАР-ТАРС.

Призначення

Забули порадитися з народом?

У засоби масової інформації Литви просочилися відомості про те, що найближчим часом послом Литовської Республіки у США може бути призначено 41-річного доктора історичних наук Альфонсаса Ейдинтаса.

Нині він очолює Інститут історії Академії наук Литви. Сфера наукових інтересів А. Ейдинтаса — історія незалежної Литви, він є автором кількох книжок на історичні теми, серед яких — монографія про першого Президента Антанаса Сметона. До речі, свого часу ця монографія викликала неабияке невдоволення у секретаря ЦК КПЛ Н. Мітькіна. Нинішній Президент Литви А. Бразаускас напевно кращої думки про праці А. Ейдинтаса, гадаючи, що вони допомагають «пізнати історію такою, якою вона була».

На прохання журналістів прокоментувати призначення нового посла міністр закордонних справ Литви П. Гіліс заявив, що ця інформація «просочилася», а представник Президента з преси повідомив, що не може коментувати передбачуване призначення до одержання згоди США, оскільки «згідно з усталеною міжнародною практикою запити про агреман (згоду) є конфіденційними».

Президент Литви поки що надіслав листа відкликаному з посади посла у Вашингтоні С. Лозорайтісу з проханням залишатися тимчасовим повіреним. Тим часом А. Бразаускасу було вручено петицію протесту народу з 1422 підписами, у якій люди вимагали залишити Лозорайтіса послом Литви у США. Збирання підписів і голодування на підтримку посла, якого замінили, триває.

Сам С. Лозорайтіс, як ідеться у засобах масової інформації, знає про наступника — А. Ейдинтаса і схвалює вибір. Він надіслав до Литви листа членам голодування, у якому висловив подяку за підтримку. А також закликав припинити голодування напередодні візиту до Литви Папи Римського, щоб запобігти можливим ексцесам.

Надія ДОРОНІНА.

Вільнюс.

Форуми

НА ТАЄМНИХ СКЛАДАХ ЗБРОЇ НЕМА?

Через півроку після підписання мирної угоди у Сальвадорі на території країни залишається майже 800 озброєних повстанців. Про це заявив сальвадорський міністр оборони і громадської безпеки генерал Умберто Корадо.

Виступаючи на міжнародній конференції «Демілітаризація і демократизація в Центральній Америці», що проходила в столиці Коста-Ріки, він підкреслив, що військові формування, які залишились, не ведуть активних бойових дій, обмежуючись поки що інтенсивними тренуваннями. Вони не мають відношення до Фронту національного визволення імені Фарабундо Марті (ФНВФМ), колись найбільшої в Сальвадорі повстанської організації. ФНВФМ склав зброю у рамках мирної угоди 1992 року і є зараз однією з політичних партій країни.

За словами генерала, нинішні повстанці дислокуються приблизно в тих самих районах країни, де свого часу діяв ФНВФМ, і, у відповідності до періодично розповсюджуваних заяв, збираються вести збройну боротьбу проти влади. Міністр оборони Сальвадору висловив упевненість у тому, що «мирний процес у країні необоротний».

Напередодні представники ФНВФМ заявили, що зброю, яка залишилась на таємних складах організації з часів громадянської війни у Сальвадорі, повністю здано і знищено. Президент країни Альфредо Крістіані висловив задоволення у зв'язку з тим, що колишні повстанці позбулися значної частини свого військового потенціалу.

ЕФЕ.

Напередодні

ОДНАК УСПІХ НЕ ГАРАНТОВАНО

Перед процесом мирного врегулювання на Близькому Сході відкрилися нові можливості. Така думка прем'єр-міністра Ізраїлю Іцхака Рабіна, висловлена ним перед членами парламентської фракції партії «Авода». Уточнивши, що «позитивні можливості» існують у рамках переговорів як з палестинцями, так і з Сирією, глава уряду водночас визнав, що ніхто не може гарантувати успіх врегулювання. За словами І. Рабіна, відверта розмова про деталі мирного процесу може на даному етапі завдати шкоди, і тому йтиметься про них лише на черговому раунді переговорів, що має розпочатися наприкінці серпня у Вашингтоні.

На пленарному засіданні кнесету, що відбулося, лідер опозиційного блоку «Лікуд» Біньямін Нетаньяху піддав різкій критиці рішення уряду продовжити переговори з палестинцями. Фактично Ізраїль сідає за стіл переговорів з представниками ОВП, сказав Б. Нетаньяху, і тим самим визнає головну мету цієї організації, що полягає в знищенні держави Ізраїль.

Щодо Сирії, то, на думку лідера «Лікуд», вона нарощує свій воєнний потенціал, готуючись до війни. Єдиною перешкодою для Дамаска на цьому шляху є Голанські висоти, і якщо Ізраїль віддасть сирійцям даний район у рамках мирної угоди, то й цю останню перешкоду буде ліквідовано.

Виступаючи від імені уряду, міністр охорони здоров'я Ізраїлю Хаїм Рамон наголосив, що вся аргументація опозиції спрямована на те, щоб зберегти статус-кво в регіоні й не допустити мирного розв'язання близькосхідних проблем.

ГРИ БЕЗ ПАРТНЕРІВ НЕ БУВАЄ

На зв'язку Берлін

Федеральний міністр оборони Німеччини Фолькер Рюе підписав у Києві угоди щодо співпраці Бундесверу і Збройних Сил України. Такі угоди Німеччина ще раніше уклала з Польщею і Росією. Добре, що Ф. Рюе відвідав тепер Київ, бо в україно-німецьких стосунках від часу візиту канцлера Г. Коля запанувала тиша.

З іншого боку, від міністра оборони не можна очікувати якісного пожвавлення політичних і економічних взаємин наших держав. Втім, він не тільки генерал, а й політик, і як діяч правлячої партії християнських демократів належить до молодшого покоління політичної еліти у Бонні. Нагадаймо, що в усіх демократичних країнах Заходу міністрами оборони або військових справ є політичні діячі, а не представники генералітету або військово-промислового комплексу. Це зміцнює механізм контролю демократії над збройними силами і принцип деполітизації армії. Приміром, військовим у демократичних державах не дозволяється висувати себе кандидатами до парламентів або займатися політикою у партіях. У деяких країнах, як, наприклад, у Німеччині, існує ще й додатковий інститут контролю в особі уповноваженого представника парламентської опозиції при командуванні військами.

Фолькер Рюе взагалі прихильно ставиться до України і є прибічником якнайтіснішої співпраці НАТО з новими державами у Східній Європі. Але як представник антиядерної держави, якою є Німеччина, він додержується погляду, що Україна повинна виконати свої зобов'язання відповідно до Лісабонського протоколу. Німецьку пресу облетіло повідомлення київського кореспондента агентства преси ДПА про те, що міністр Рюе висловився за ратифікацію Україною договорів СТАРТ-1 і про нерозповсюдження ядерної зброї. У цьому зв'язку слід відзначити, що німці (як з правлячих партій, так і з опозиції) дуже вразливі саме в ядерних справах. У них, незважаючи на політичну доброзичливість до України, вкоренилося переконання від часу трагедії у Чорнобилі, що залишати атомну зброю в руках українців вельми небезпечно.

Хоч би як там було, а теми атомної зброї і ситуації у Чорнобилі не сходять зі сторінок німецької преси і з екранів телебачення.

Певне збентеження німецької громадської думки спричинила недавня заява міністра закордонних справ Росії А. Козирева про нібито досягнуте між Москвою і Києвом порозуміння щодо знищення ракет. У цьому зв'язку декотрі журналісти підняли тему мінливих і сповнених протиріч російсько-українських взаємин. Загальна теза таких міркувань зводиться до двох тверджень, а саме, що у тих стосунках немає стабільності і що Україна, з огляду на своє катастрофічне економічне становище, знаходиться у слабкішій позиції і змушена — задля виживання її народу — йти на поступки.

Слід зазначити, що у Німеччині зростає число тих політиків, які вважають, що Захід, не на шкоду взаєминам з Росією, повинен тісніше, ніж досі, співробітничати з Україною як державою, що є одним з ключових геополітичних чинників у Європі. Речником поглядів цих кіл виступає, приміром, дипломатичний оглядач впливової загальнонімецької газети «Вельт» Л. Ріль, колишній керівник наукових досліджень у міністерстві оборони.

На жаль, у Києві часто забувають принцип, згідно з яким для гри потрібні двоє партнерів. Занедбання ролі власної ініціативи, зокрема, на економічному тлі, дуже помітне і вочевидь шкідливе. Про це можна постійно чути, приміром, у відомстві опіки в Берліні, що займається приватизацією державних підприємств у Східній Німеччині. Київ навіть не відповідає на німецькі пропозиції. Співпраця з Баварією — добра річ, але тут не використовують навіть тих шансів, які існували і все ще існують. Адже Саксонія, Бранденбург, Тюрингія, з якими Україна за часів Німецької Демократичної Республіки була тісно пов'язана, майже зовсім випали з поля зору наших економічних інтересів. Але ж звідтіля надходила більша частина індустріального устаткування, засобів транспорту, якими все ще користується Україна і які потребують модернізації або запасних частин. Але для цього треба мати не тільки чітку концепцію, а й постійне економічно-торгове представництво у Берліні, а не одного-єдиного урядовця для консульських послуг, як це є нині.

Богдан ОСАДЧУК.

Експрес-інформація

ЖІНКИ ПРОТИ БРАТОВБИВЧОЇ ВІЙНИ

Днями відбулася зустріч жінок Інгушетії і Північної Осетії. Учасниці одностайно засудили терористичні акти і вбивства, які ще кояться в зоні надзвичайного стану. На зустрічі обговорювалися проблеми, пов'язані з поверненням біженців у місця постійного мешкання. Жінки прийняли звернення до жителів Інгушетії і Північної Осетії, в якому закликали підтримати зусилля керівництва обох республік, Російської Федерації і Тимчасової адміністрації у зоні надзвичайного стану, спрямовані на встановлення миру в регіоні.

ПРИКОРДОННИКИ ДОМОВИЛИСЬ

Підписанням протоколу завершилася зустріч командувачів Московського прикордонного загону і піхотної дивізії МО Афганістану. За угодою афганська сторона бере на себе забезпечення охорони афгано-таджицького кордону. Зокрема, домовлено, що сторони не допустять легального і нелегального втручання у внутрішні справи одне одної. А в разі порушення державного кордону докладуть всіх зусиль до затримання порушників.

За повідомленнями агентства «Хорвар», оперативна обстановка на кордоні між Таджикистаном і Афганістаном залишається відносно спокійною.

ПРЕЗИДЕНТИ ПОРОЗУМІЛИСЯ

Росія у зовнішньополітичній стратегії надає пріоритету відносинам з Польщею, — таку заяву зробив Б. Єльцин на прес-конференції по закінченні переговорів в Варшаві. Результатом зустрічі двох президентів стало підписання повномасштабного договору, який сприятиме новому типові відносин між двома країнами. Підбиваючи підсумки російсько-польських переговорів, Б. Єльцин зазначив, що розтанула крига недовіри, яка була у відносинах між двома країнами, і що минули ті часи, коли польські керівники всі свої рішення їздили погоджувати до Москви.

У ході переговорів домовлено про транзит російських військ з Німеччини територією Польщі. Також оголошено про будівництво газопроводу, який проляже з півночі Росії до Німеччини через Польщу.

ЯПОНІЯ НЕ НАМАГАЄТЬСЯ СТАТИ НАДДЕРЖАВОЮ

Таку думку висловив у парламенті прем'єр-міністр М. Хосокава. Характеризуючи зовнішньополітичний курс уряду, він зазначив, що по закінченні «холодної війни» важливим завданням країни і всього світу стає вдосконалення системи міжнародної безпеки і що Японія вітає ядерне роззброєння Росії і США, а також світову тенденцію до заборони випробувань цього виду зброї.

Між тим прем'єр зазначив, що країні не потрібно претендувати на постійне місце в Раді Безпеки ООН в обмін на посилення своєї військової участі в міжнародних миротворчих операціях.

ПРЕД'ЯВЛЕНО ЗВИНУВАЧЕННЯ

У причетності до організації вибуху в нью-йоркському центрі світової торгівлі звинувачено радикального єгипетського релігійного діяча шейха Омара Рахмана. Тоді в результаті терористичного акту загинуло шестеро осіб. Федеральна влада Нью-Йорка володіє інформацією, що цей шейх керував терористами, які планували вчинити ряд вибухів у громадських місцях Нью-Йорка й убити єгипетського президента.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Польський калейдоскоп

Під машкарою «Варшавського договору»

Скандал вибухнув навесні, але його й сьогодні обговорюють польські засоби масової інформації. Загальна точка зору: відомо, що від комуністів всього можна було чекати, але при чому тут Варшавський договір? Хіба можна готувати агресію, про яку поляки нічого не знали, і «освячувати» її ім'ям Варшави?

...Під час переведення баз, розташованих на території колишньої НДР, під юрисдикцію властей ФРН з'ясувалося, що 32 тисячі східнонімецьких і радянських командос, негайно після відповідного наказу з Москви, мали протягом 12 годин окупувати ФРН.

Підготовка велася ретельна. Зокрема, у підземних ангарах в НДР уже стояли — у стані повної бойової готовності — штурмові танки й вагозови. За півсотні кілометрів від Західного Берліна ендерівські спеціалісти збудували макет цілого містечка — зі школою, банком, баром, готелем, станцією метро і навіть парком, де командоси відпрацьовували деталі агресії. Мало того, її ініціатори потурбувалися про те, щоб заздалегідь перейменувати вулиці західнонімецьких міст. Були виготовлені відповідні таблички і навіть видруковано карти з новими назвами. Готова була й нова валюта ФРН і — що то є педантичність — медалі для командос, які відзначаться в під час операції.

Чим завинила Варшава? — запитує місцева преса. Краще б назвали договір Московським або Східнонімецьким, сумно констатують тут.

«Теледіти»

Ніхто не відповів на запитання, скільки немовлят у нас дістали імена персонажів «мильних опер» «Багаті теж плачуть» або «Просто Марія». А от поляки не полінувалися і підрахували вплив цього тележанру на батьків. З'ясувалося — після зіставлення статистики місцевих загсів з «шедевром» подібного гатунку «Династія», — що наймодніші в Польщі саме імена його героїнь і героїв.

Втім, самодіяльності немає меж. Одна з матусь після перегляду іншого серіалу — «Життя красивої куртизанки» назвала дочку «Куртизаною», причому зізналася, що змісту цього поняття не розуміє. Ще простіше вчинило молоде подружжя, поява чиєї дитини була наслідком того, що її батьки познайомилися в радіомагазині. От і з'явилася на світ маленька Антена.

Коментуючи ситуацію, газети, явно не без уїдливості на адресу Президента, відзначають, що не спостерігається зростання популярності імені Лех.

Алкашами не народжуються

Горілки у Польщі — хоч залийся. Полиці крамниць аж вгинаються від десятків її сортів. Як то кажуть, пий — не хочу!

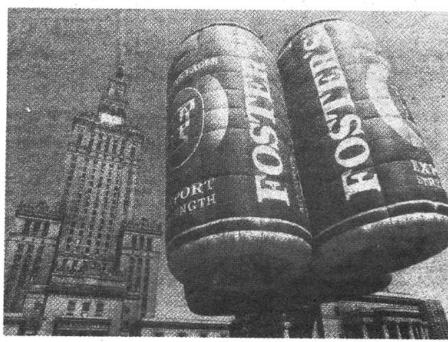

Ця обставина, яка тішить душі певної частини громадян Речіпосполитої, серйозно турбує власті й громадськість. Адже протягом останніх трьох років споживання алкоголю тут зросло більш як на 40 відсотків. Згідно із статистикою, пересічний поляк (включаючи й немовлят) щороку споживає близько десяти з половиною літрів чистого спирту (1989 року — сім літрів).

Те, що п'ють, — погано. Не краще стоять справи і з тим, що саме п'ють. Знову-таки трохи статистики. Санітарні власті три роки тому зробили аналіз спиртних напоїв, що їх продають у Варшаві. Результат приголомшив: зі 193 відкоркованих ними пляшок лише 21 містила кондиційний напій. Минулого року результати були ще більш песимістичні: «у нормі» виявилося лише 0,3 відсотка дегустованих фахівцями напоїв. Причому першість за масштабами фальшування, небезпечного для здоров'я, тримав сумної слави спирт «Ройал».

Нашим любителям спиртного, які тусуються біля «комків» з польською продукцією, варто, мабуть, замислитися, чи не приграватимуться вони напоями, які у Польщі офіційно визнані непридатними до вжитку...

Володимир САВЦОВ.

На знімку: символи минувщини й сучасності. Центр Варшави — Палац науки і культури, подарований полякам Радянським Союзом у п'ятдесяті роки, і реклама західних фірм, яка сьогодні майорить над містом.

Фото з газети «Жице Варшави».

Думка читача

ЗНОВУ ГРОШІ НА ВІТЕР

Верховна Рада України прийняла рішення провести референдум. Коли згадати, що цьому рішенню передував страйк шахтарів, то його можна назвати судовою справою, в якій позивач — народ, відповідач — Верховна Рада і Президент. Та хоч би яким результатом закінчився суд, чи-то пак референдум, гроші платитиме народ. Референдум — це захист Ради, бо вона вимагає довести власну неспроможність числом голосів. Спробую довести неправомірність самої постановки питання про референдум.

Якби народ довіряв Верховній Раді, а вона була спроможна виконувати свої функції, то ніякого страйку взагалі не було б. А страйк — це і є недовіра органові, який своїм законотворенням довів країну до такого стану. По-друге, некоректна сама постановка питання. Що означає: «Довір'я Раді»? Рада — це що, особа? Я, може, цілком довіряю деяким конкретним людям і не довіряю рішенням цієї Ради, прийнятим під тиском більшості. За такої постановки питання звинувачують увесь колектив. Може, декотрим це й вигідно, а мені здається — просто провокаційно. Мовляв, усі ми винні. І б'ють себе в груди. Ні, не всі. Приймала ж бо Рада виважені рішення, звучали в залі засідань і розумні пропозиції.

Тож кому потрібен референдум, хто в чому сумнівається і яке поліпшення на нас чекає після цього «доленосного» заходу? Напрошується висновок, що він потрібен тільки декотрим у Верховній Раді для відтягування моменту цілковитого краху, що це остання спроба загилити ще зо дві сотні тисяч.

А там, гляди, щось зміниться, і людям буде не до нас. Ось логіка депутатів-обивателів. І тим болючіше, що в Раді є і порядні люди, які прямо поставили питання про перевибори. Отож пропоную: якщо ми висловимо довір'я Верховній Раді, то за весь цей балаган платитиме народ, а це сотні мільйонів, які могли б піти на ліки, дитяче харчування тощо. А коли ні, то ці мільйони стягнути з самих депутатів (за винятком тих, хто публічно виступав проти референдуму, за дострокові перевибори Рад усіх рівнів).

Легітимність виборів Президента не викликає сумніву. Свою представницьку функцію за межами України він виконує добре, має певну повагу в світі, завдяки цьому зростає і політичний авторитет нашої держави. У внутрішньому житті Президентові вдається збалансувати різні сили і течії, які будь-якого моменту можуть розхитати човна нашої держави. Так, економіку зруйновано. Але в нормальних країнах жоден Президент і не займається економікою в таких масштабах. Для цього є уряд і парламент. А Президент — гарант політичної стабільності. І якщо ми щотижня мінятимемо президентів, то скотимося до рівня так званих «банановых республік». З такою країною, президенти якої — маріонетки в руках сильних, ніхто не захоче мати справу, і ми знову перетворимося в чиюсь колонію.

Дай, Боже, нам витримки дочекати до кінця терміну повноважень теперішнього президента і обрати ще кращого, якщо вже цей «не тягне». А що жоден президент за нашого «ковбасного» мислення довір'я не виправдає, то висувати на референдум питання довіри Президентові — це підрубувати коріння держави, торувати шлях до втрати незалежності. Чому висувають питання недовіри Президентові? Та тому, що стоїть надзавдання: обезглавити (нашими ж руками) державу і повернути «єдиний нерушимый» з усіма звичними атрибутами; або хоч половити рибу в каламутній воді, доки воно якось утрясеться, по змозі відтягуючи довгожданий час стабілізації. Ви цього хочете? Я — ні.

Про себе: членом жодної партії ніколи не був і не належу нині, інженер, 40 років, диплом про одержання вищої освіти — з відзнакою, маю троє дітей, квартира — 30 квадратних метрів, машини немає, город за 15 кілометрів, ходжу пішки, марафонець, менше як десять тисяч доходу на кожного члена сім'ї. А Рада сотнями мільйонів карбованців розкидається. Побійтеся Бога!

Володимир ГІЛЬЧУК.

Ніжин Чернігівської області.

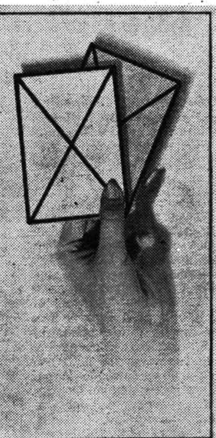

САМІЙ НА СТАРОСТІ САМОТНЬО

Доброго дня, дорога редакціє! У мене до вас незвичайне прохання. Я одинока старенька жінка, проживаю в селі. Маю хату й город, але немає коло мене нікого з близьких. А самій так самотньо! Було б добре, щоб відгукнулася на мого листа молодиця, сама чи з дитиною, яка не побоялася б села і роботи в колгоспі. Із задоволенням прийняла б її до себе. Помагали б одна одній. У нашому колгоспі люди добре заробляють, тільки треба трудитися на совість. Прошу адресу в газеті не друкуйте. Дайте тим, хто звернеться до вас після публікації мого листа.

Ганна ЯСИК.

Хмельницька область.

КУДИ ПОДІЛИСЯ ВІТРЯКИ!

Одного разу привелося мені побачити цікаву передачу про використання вітряків у таких країнах, як Данія, Норвегія. І згадалися наші українські села недалеких часів, коли над ними височіли вітряки. Можливо, ми передчасно відмовилися від їхніх послуг? Нині економіка України перебуває у скруті, і вони хоча трохи допомогли б.

Юхим СОРОКОПУД.

Красногорівка Мар'їнського району Донецької області.

ЗЕЛЕНЕ СВІТЛО ГРАБІЖНИКАМ!

Хто б міг подумати, що приватизація і комерціалізація дадуть зелене світло... сучасним грабіжникам і спекулянтам, які стануть мільйонерами. А чесних громадян пограбовано, збереження на ощадкнижках і в облігаціях позики 1982 року повністю знецінено.

Іван ДУМНИЧ,
вчитель пенсіонер.

Ганичі Закарпатської області.

А УРЯД ДАВИТЬ НА ПІДПРИЄМСТВА

Наша держава така бідна і бюджет її такий злиденний тому, що гроші пливуть мимо державної кишені до торгашів, перекупників, банкірів, біржовиків. Вони ж без кінця розкручують спіраль інфляції. А уряд весь податковий прес спрямовує на підприємства, які виробляють продукцію.

В. СМАЛЬ,
конструктор.
В. ЗАПОРОЖЕЦЬ,
плавильник.

Донське Донецької області.

І АВТОРИТЕТ ВЛАДИ ЗРІС БИ...

Пропоную провести приватизацію у першу чергу за кошти, що мало населення в ощадбанках, за курсами на дату їх вкладу. Авторитет влади піднявся б, коли було б визнано передчасними усі акти приватизації, прийняті до набрання чинності відповідним законом.

Микола КОЗАЧУК.

Ковель Волинської області.

ПЕРЕБОРЩИЛИ...

Набридло з ранку до вечора дивитись, як з екрана телевізора рекламують продукти й товари, котрі ніколи не будуть доступні для більшості громадян. Образливо дивитися, як коти з апетитом їдять спеціально вироблені консерви. А ми змушені забути навіть кільку в томаті. Нам настійно пропонують пити великими чашками якісь какао чи лимонад, а ми відмовляємо собі у звичайній склянці чаю. «Марс» також більшості батьків не по кишені. Тут хоч би якихось цукерок купити дітям. Рекламою народ не нагодувати й не зодягти. А коли новоявленим бізнесменам вона до вподоби, то нехай телебачення показує її або у певні години, або на спеціальному телеканалі.

Віктор ІВАНОВ,
робітник.

Кременчук.

Юридична консультація

РАХУНОК ЗА АЛІМЕНТИ

За чий рахунок переказуються аліменти?

О. ТИМЧЕНКО.

Кіровоград.

Згідно з пунктом 14 «Переліку видів заробітку (доходу), що підлягають облікові під час стягнення аліментів», затвердженому постановою Кабінету міністрів України від 26 лютого 1993 року № 146, доставка аліментів через відділення зв'язку провадиться за рахунок тих осіб, які сплачують аліменти.

ДО АРМІЇ — З МАТЕРІАЛЬНОЮ ДОПОМОГОЮ

В якому розмірі виплачують вихідну допомогу громадянам, призваним на військову службу?

С. ВАШЕНКО.

Київ.

Згідно із ст. 44 Кодексу законів про працю (в редакції Закону України від 20 березня 1991 року) в разі припинення трудового договору у зв'язку з призовом або вступом працівника на військову службу вихідну допомогу виплачують у розмірі середнього місячного заробітку.

Стаття 21 Закону України від 25 березня 1992 року «Про загальний військовий обов'язок і військову службу» констатує, що громадянам, призваним або прийнятим на військову службу, вихідну допомогу виплачують у розмірі двомісячної заробітної плати відповідно до чинного законодавства.

Яким законом слід керуватися у даному разі?

Законом, прийнятим пізніше, а саме ст. 21 Закону України від 25 березня 1992 року. Призовникам слід виплачувати вихідну допомогу в розмірі двомісячної заробітної плати.

НА ЗАГАЛЬНИХ ПІДСТАВАХ

Чи повернеться дітям колишня батьківська земля?

І. ВАСИЛЕНКО.

Попільнянський район Житомирської області.

Колишнім власникам землі (їхнім спадкоємцям) або землекористувачам земельних ділянок не повертають. За їхнім бажанням їм можуть бути передані у власність або надані у користування інші земельні ділянки на загальних п[ідс]тавах (ст. 6 Земельного к[о]дексу України).

КОЛИ ПРАВО СПАДЩИНИ ЩЕ НЕ Є ПРАВОМ ВЛАСНОСТІ

Ми з дружиною розлучаємося. В свій час дружина одержала у спадок будинок. Ми його капітально відремонтували, вклали чимало грошей праці. Чи маю я право на якусь частку?

Д. СТАДНИК.

Вінницька область.

Стаття 25 Кодексу про шлюб та сім'ю України гласить: якщо майно, яке було власністю одного з подружжя, за час шлюбу істотно збільшилося у своїй цінності внаслідок трудових або грошових затрат другого з подружжя або їх обох, воно може бути визнане судом спільною сумісною власністю подружжя.

Семен КАРЛИЦЬКИЙ,
юрист.

Премія, якої можеш не одержати

Частина третя ст. 151 Кодексу законів про працю України встановлює, що протягом строку дії дисциплінарного стягнення заходи заохочення до працівника не застосовують. Що це означає? Працівник у лютому зробив прогул без поважних причин і йому було оголошено догану. Чи може він бути заохочений в III кварталі за сумлінну працю?

Д. БОРЩЕВСЬКИЙ.

Феодосія.

Статтею 143 КЗпП України встановлено, що до працівників підприємств, установ, організацій можуть бути застосовані будь-які заохочення, згадані в затверджених трудовими колективами правилах внутрішнього трудового розпорядку.

Премії, передбачені встановленими у відповідності з пунктом 4 ст. 19 Закону України «Про підприємства в Україні» системами оплати праці, до складу заохочень, передбачених ст. 143 КЗпП України, не входять.

Частина третя статті 151 КЗпП стосується заохочень, передбачених ст. 143 КЗпП.

Положенням про преміювання, що діють на підприємствах, в установах, організаціях, може встановлюватися перелік виробничих упущень, за які працівників позбавляють премії повністю або частково. Повне або часткове позбавлення премій провадиться за той розрахунковий період, в якому було здійснено упущення.

Осіб, які зробили прогул (у тому числі були відсутні на роботі більш як три години протягом робочого дня) без поважних причин, а також тих, хто з'явився на роботі в нетверезому стані, незалежно від застосування дисциплінарного стягнення позбавляють премії повністю або частково за той розрахунковий період, в якому було зроблено порушення трудової дисципліни. Таким працівникам може бути зменшений розмір винагороди за підсумками річної роботи підприємства, установи, організації або вони можуть бути позбавлені цієї винагороди повністю.

Відповідно до частини другої ст. 151 КЗпП власник або уповноважений ним орган з власної ініціативи або на клопотання трудового колективу може видати наказ (розпорядження) про зняття дисциплінарного стягнення до закінчення строку дії стягнення (одного року), якщо працівник не припустився нового порушення трудової дисципліни і до того ж проявив себе як сумлінний працівник.

Сергій ДЕМСЬКИЙ.

Релігія

Православ'я на роздоріжжі

ІСТОРІЮ православ'я в Україні 40-х — початку 90-х років XX століття можна поділити на два найбільш характерні для неї періоди: за тоталітарного державовладдя та в посттоталітарний час, тобто в Українській державі. Конституції колишнього Союзу і Української РСР вказували, що громадянам ґарантується свобода совісті, себто право сповідувати будь-яку релігію, відправляти релігійні обряди. Розпалювання ворожнечі і ненависті у зв'язку з релігійними віруваннями заборонялося. Водночас вважалося, що державовладдя в УРСР до православної конфесії ставиться істотно доброзичливіше, ніж до інших релігійних вірувань. Між тим, ця «доброзичливість» перебувала під потужним партійно-державним атеїстичним пресом у всіх ланках ідеологічного впливу та постійним контролем ретельного дотримання Закону про культи.

Справжній вандалізм виявлявся до культових споруд та їхнього начиння, зокрема до ікон, бібліотек, рукописів тощо. Ця вандалія була така широкомасштабна, що до другої половини 40-х років православні церкви збереглися, по суті, лише в небагатьох містах. І хоча в роки другої світової війни, коли православна церква мобілізувала народ на перемогу над фашистами, у другій половині 40-х — на початку 50-х років, після «відлиги», державовладдя на цю церкву не тисло, проте не спостерігалось і особливого відродження її.

У наступні роки маховик протицерковної «діяльності» набуває крутіших обертів. У 1960 році в Україні закривають 747 церков, себто в 12,1 раза більше, ніж 1958 року. На початку 1961 року, після спеціальної всесоюзної наради в Раді у справах Руської православної церкви, що була присвячена істотним змінам у законодавстві про культи, ставлення держави до церкви стає жорсткішим. На основі нового закону ще більше звужуються можливості відкриття церков. Водночас спрощується процес розпуску діючих релігійних громад. Так, культовий об'єкт міг бути закритий внаслідок незадовільного стану, на основі акту технічної комісії та висновку уповноваженого у справах церкви при відповідному облвиконкомі.

Процес нищення церков зупинився аж у другій половині 80-х років. А 1988 року, тобто в рік 1000-літнього ювілею прийняття християнства, він набуває зворотного спрямування. В Україні починається якісно новий етап в історії православ'я. Вперше за 70 років радяновладдя приступили до спорудження нових храмів православної конфесії. Ініціювалося це явище передусім на селі завдяки енергії активістів церковних громад, рішуче підтриманих головами правлінь колгоспів, інших господарників.

Ця будівнича діяльність з кожним місяцем набувала дедалі більших масштабів і на початку 90-х років охопила фактично всі області України. В кінці 1992 — на початку 1993 років в Україні за народні кошти зводили понад дві тисячі храмів. Чимало будов являли собою справжні комплекси, до яких входили, крім самих церков, недільні школи, допоміжні споруди, котеджі для сімей священнослужителів. Такі будівлі зводили й зводять за індивідуальними проектами, їх «прив'язують» до місцевості з урахуванням особливостей рельєфу, наявних довколишніх споруд, розташування населених пунктів. Сьогодні вони вже діють в Києві, Київській, Львівській, Вінницькій, Івано-Франківській, Волинській та інших областях.

Значної активності на православній ниві набула видавнича діяльність: здійснено перевидання українською мовою Біблії, іншої духовної літератури. Пожвавилося надходження таких видань з-за кордону, від української діаспори. Проте здійснювана вже за умов незалежної держави видавнича діяльність все ж таки помітно відстає від зрослих потреб. Бракує фундаментальних богословських книг українською мовою. Навряд чи можна спокійно ставитися і до того, що в багатьох храмах, в тому числі й у сільській місцевості, релігійні відправи проводяться не державною мовою. Православна церква України і за умов незалежності уникає, по суті, форм місіонерської діяльності. Дещо закомплексованими є зміст ритуалів, богослужінь, архітектура культових споруд.

Позиції православ'я нині значною мірою послабилися. Адже лише за умов незалежної держави з'явилися 26 нових віровизнань. Враховуючи й ті, які ще офіційно не оформлені юридично, загалом в Україні близько трьох десятків нових конфесій. Серед них, зокрема, такі, як Шведська євангельсько-лютеранська церква, Вірмено-католицька церква, Даоські релігійні громади, Древньо-православна церква, релігійні громади іоанітів, Церква Бога Живого, Нова Церква (вчення Сведенборга), релігійна громада Зоряного християнства, Вільної релігії світу тощо. Віровизнань, що виникли в незалежній Україні і мають по одній парафії, налічується 11.

Водночас є й такі конфесії, що об'єднують по декілька громад. Скажімо, Російська вільна православна церква (закордонна), буддистські дацани, церква Ісуса Христа, мормони, Церква Христова, Рідна українська національна віра (РУН-віра), релігійні громади віри Бахаї тощо.

Поява в ході розвитку демократії такої великої кількості нових віровизнань — явище позитивне. Але для православ'я в Україні це тривожний процес. Особливо на тлі його розколу. Відсутність єдності серед православних може призвести до різкого падіння авторитету цієї церкви в народі. Нині в українському православ'ї функціонує Українська православна церква — Київський Патріархат, що в червні 1992 року в результаті Собору об'єдналася з Українською автокефальною православною церквою, Православна церква — Московський патріархат, громади Руської православної церкви (РПЦ), безпосередньо підпорядковані Московській Патріархії, Українська православна катакомбна церква та Православна церква Андрія Первозванного.

Можна цілком однозначно стверджувати, що таке становище не посилює позицій православ'я в українській незалежній державі. Навпаки, воно вносить істотну дисгармонію в повсякденну життєдіяльність конфесії, послаблює її стосунки з наявними державними структурами по вертикалі, аж до сільської низівки. Адже вірні православного віровизнання є невід'ємною складовою частиною всього українського народу, який за надзвичайно складних умов тривалої кризи в галузях економіки, культури, державотворення переобтяжений неймовірними складнощами подальшого розвою.

Сьогоднішня криза в українському православ'ї не дме попутним вітром у вітрила незалежної держави. Навпаки, вона певною мірою розхитує державотворчі підвалини, негативно позначається на загальносуспільних процесах. Християнський світогляд завжди неухильно і наполегливо боровся за людський розум, могутньо підтримував національну ідею, український патріотизм. Коли ж на цьому терені утворювалися прогалини, порожнини, то їх заповнювали антигуманними ідеями. Настав час для всіх православних усвідомити, нарешті, нагальність єднання. Нині третього не дано.

Петро ПАНЧЕНКО,
професор.

Соціальний зріз

Українські... білі зуби,

або Як авіабудівники допомагають стоматологам

Ще зовсім недавно здавалося, що в галузі ортопедичної стоматології Україна відстала від передових країн світу не на рік і навіть не на десятиліття, а назавжди. Судіть самі. Значна частина устаткування, яким користуються наші зубні техніки, описана як сучасна в спеціальній літературі... кінця минулого століття.

Пристрої для штампування коронок та деякі інші інструменти за межами колишнього Союзу можна зустріти хіба що в музеях медицини. Та це іще півбіди. А біда в тому, що за наявної технології ми ніколи не покладемо край чергам на протезування. Адже через низьку його якість у Києві кожний шостий пацієнт звертається до стоматполіклініки для повторного протезування. Подібна картина і в областях. А за підрахунками професора Львівського мединституту Евальда Вареса, стоматолог-ортопед може обслужити за все життя не більш як три тисячі пацієнтів. Уявляєте, скільки лікарів треба підготувати, щоб заповнити цю прогалину!

Останніми десятиліттями завдяки переходу на прогресивні технології і застосування суцільнолитих конструкцій зубних протезів з різноманітним покриттям цивілізований світ значно випередив колишній Союз в ортопедичній стоматології. За кордоном уже давно відмовилися не тільки від штамповано-паяних протезів з нержавіючої сталі, а й від протезування золотом. А в нас і досі все по-старому.

Прогресивно мислячі фахівці кілька років намагалися зламати стіну консерватизму в галузі ортопедичної стоматології. 1988 року навіть зробили спробу створити у Києві на базі госпрозрахункових поліклінік та найбільших промислових підприємств науково-виробниче об'єднання «Стоматологія», оснащене найсучаснішою зарубіжною технікою. Але на ділі з цього нічого не вийшло. Хоч на словах усі в Міністерстві охорони здоров'я були «за».

У круговерті політичних і економічних змін в Україні якось відійшли на задній план й більш земні проблеми. Тож ортопедичною стоматологією я майже не цікавився. Аж поки недавно разом з групою парламентаріїв не побував в Українському науково-практичному центрі зубного протезування «Стоматест» при Авіаційному науково-технічному комплексі імені О. Антонова.

Заступник головного інженера комплексу, доктор технічних наук С.Бичков, який є куратором центру, показав нам набір устаткування, інструментів і матеріалів, створених авіабудівниками за три останні роки. Саме стільки часу минуло відтоді, як генеральний конструктур авіаоб'єднання П.Балабуєв та міністр охорони здоров'я Ю.Спіженко видали спільний наказ про створення цього центру.

— Починали з нуля, — розповідає Сергій Андрійович. — Нерідко за взірець брали кращі зарубіжні зразки. Відштовхуючись від них, намагалися зробити більш досконалі машини. І здебільшого досягли наміченого. Комплекс устаткування, що ми створили і випускаємо серійно, налічує 32 одиниці. Він дає можливість від початку до кінця виготовляти високоякісні суцільнолиті протези будь-якої складності і з будь-яким покриттям. Один такий комплекс виготовляє за зміну до 500 одиниць протезів. А зубний технік за такий же час може відштампувати 10 коронок, які треба паяти і т.ін. Та й стійкість і якість протезів за нової технології зростають у 2-3 рази.

Той, кому доводилося мати справу з протезуванням, знає, яка це неприємна процедура. Після того, як зроблять зліпки, треба витерпіти кілька примірок з дво-тритижневим інтервалом. Якщо обпилені зуби не попсуються від чекання, матимете протези за кілька місяців.

А тепер уявіть собі, що вранці вам обробили зуби, зробили зліпки і звеліли увечері прийти на прийом. Приходите, а вам надівають готові протези. Та ще й біленькі, як рідні зуби. Фантастика? Зовсім ні. Такі можливості відкриває нова техніка. Їх уже реалізують у медсанчастині Авіаційного науково-технічного комплексу імені О.Антонова. До речі, сьогодні вже не тільки тут можна замовити суцільнолиті протези з покриттям з фотополімерів, які за своїми характеристиками ідентичні з природною тканиною зубів. Такі замовлення приймають у деяких районних поліклініках Київщини, Вінниччини, Житомирщини...

Правда, поки що ці замовлення виконують у Києві. Та недалеко той час, коли такі протези виготовлятимуть на місцях. Уже сьогодні готові до відправлення стоматполіклінікам 12 комплексів. А до кінця року буде випущено ще 47. Ними за рознарядкою МОЗ України в першу чергу забезпечуватимуть обласні центри.

Нова техніка і технологія вимагають якісно нової підготовки спеціалістів. З цією метою у Києві буде створено республіканський центр перепідготовки і перекваліфікації лікарів і техніків. Це у майбутньому. Але вже тепер настав час докорінно змінити навчальні програми стоматологічних факультетів медуніверситетів та училищ.

Антон ЩЕГЕЛЬСЬКИЙ.
Київ.

Репліка

По кому малиновий подзвін?

Для дзвіниці третину мільйона знайшли, а для гімназії і на замок не нашкребли

МОЖЛИВО, це й випадковість, що в обласній газеті «Народне слово» від 29 липня цього року вміщено два матеріали про долю двох історичних пам'яток колишнього міста Златополя (тепер Новомиргород). Якщо й випадковість, то промовиста, досить характерна для наших днів. Бо доля тих пам'яток різна. В одній з публікацій під назвою «Руйнується знаменита Златопільська гімназія. Що на черзі?», вміщеній на першій сторінці, народний депутат України, голова постійної комісії обласної Ради народних депутатів з питань освіти, культури, науки і спорту Володимир Панченко з гіркотою розповідає про те, що приміщення колишньої гімназії, яка свого часу була освітнім центром на межі Київської і Херсонської губерній, віддане «вчорашніми господарями і владою на повне розграбування. Будинок-красень — пам'ятка нашої культури, зрештою — приміщення, яке ще використовувати й використовувати...» Зате на другій сторінці невеличка замітка бадьоро повідомляє, що «незабаром над Златополем полине малиновий дзвін, скликаючи віруючих до молитви». І звучатиме він з реставрованої дзвіниці Миколаївської православної церкви, на ремонт якої остання сесія Новомиргородської райради вирішила виділити майже третину мільйона карбованців. Не журіться, мовляв, православні. Тільки чи не буде той подзвін поминальним по колишній гімназії?

Однією, можна сказати, технічною причиною руйнації історичного приміщення («Такого погрому я, здається, ніколи не бачив», — пише народний депутат України В.Панченко) є відсутність... замка. «Замка на дверях немає, і кожен вільний від власної совісті новомиргородський громадянин може заходити і розтягувати добро відповідно до потреб». Тому й будинок, в якому «складав випускні іспити Володимир Винниченко, в 1914 — 1917 роках викладав латину й історію Микола Зеров, поет-неокласик, професор, перекладач, навчався Павло Филипович, літературний побратим Зерова й Рильського...», нині пограбований і сплюндрований. Але, думається, причина відімкнених дверей тут не головна. Вона в іншому — в байдужості чиновників від духовності до проблем культури. В їхній постійній готовності тримати носа за вітром. Тому й знайшли для церкви майже третину мільйона, щоб дзвіницю відремонтувати, а для гімназії, в якій планували відкрити коледж, і на замок не нашкребли.

Микола ВОЛОК.
Кіровоградська область.

БОГУ—БОГОВЕ, А РАДІ В СПРАВАХ РЕЛІГІЙ— ПРОКУРОРОВЕ

Як відомо читачам нашої газети, матеріали «Кесарю — кесареве, Богові — Боже» та «Коли законниками стають фарисеї» («ГУ» за 24.03 і 5.05 1993 р.) обурили деяких народ них депутатів (див. «Та не можна рідну матір вибирати» в «ГУ» за 25.05), членів Ради в справах релігій при Кабінеті міністрів та представників УПЦ-КП. Нагадаємо, в цих матеріалах йшлося про порушення державою прав людини в царині свободи совісті. Зокрема, про те, що Рада у справах релігій, легалізувавши Українську православну церкву під виглядом перереєстрації Статуту Української автокефальної православної церкви, фактично допомагала ліквідовувати УАПЦ. Доки редакція розбиралася з протестами прихильників Київського патріархату, президент Асоціації українських правників народний депутат Сергій Головатий з приводу порушень свободи совісті, про які писала газета, звернувся з депутатським запитом до Президента України, Прем'єр-міністра та Генерального прокурора. Днями надійшли відповіді на цей запит.

Генеральний прокурор Віктор Шишкін визнав, що справді тут мають місце ознаки «порушення чинного законодавства України» і що саме це призвело до загострення наявних та породження нових суперечностей між релігійними організаціями. Генеральна прокуратура внесла протест на постанову Ради у справах релігій при Кабінеті міністрів від 20 липня 1992 року «Про зміни та доповнення до Статуту про управління Української автокефальної православної церкви» і запропонувала скасувати її як таку, що не відповідає чинним законам України.

Відреагувала на подані С. Головатим матеріали й адміністрація Президента. Звідти повідомили, що «адміністрація Президента України звернулася до віце-прем'єр-міністра М. Жулинського за роз'ясненням з приводу порушень чинного законодавства у випадку зі спробою скасувати діяльність УАПЦ та проханням посприяти у справі відновлення справедливості стосовно цієї релігійної організації— негайній перереєстрації її Статуту Радою в справах релігій при КМ України».

Ось така ситуація. Звичайно, «Голос України» — газета світська і не збирається втручатися в міжрелігійні суперечки. Питання релігії цікавлять нас лише в контексті інтересів наших читачів. Тому сподіваємося, що заходи, спрямовані на відновлення законності та встановлення справедливості, нарешті узвичаюють в українському православ'ї цивілізований спосіб розв'язання будь-яких непорозумінь і конфліктів, а в нашій державі поменшає кількість порушень прав людини. Дуже хочеться спокою. І в спілкуванні з Богом насамперед.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

ПОНЕДІЛОК

30 серпня

I ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 Худ. фільм «Заяче серце».
9.25 Артистичне казино.
10.25 Еники-беники.
10.55 Канал «Д».
12.00 УТН.
16.00 УТН.
16.10 Для юнацтва. «Анфас».
16.55 Худ. телефільм «Крах інженера Гаріна». 1 серія.
18.00 В обідню перерву...
18.30 Камерний концерт.
18.50 Севастополь: життя і люди.
19.00 УТН.
19.10 Творче об'єднання «Громада» представляє: «Критий ринок», «Візитна картка», «Острів душі».
20.05 Кінний спорт. Етап Кубка світу. «Кубок Вольво».
20.35 Реклама.
20.40 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ.
21.00 УТН.
21.30 Ай Пі Київ.
21.35 Акценти.
22.05 Пектораль.
22.50 Чарівний промінь.
23.10 Фестиваль української популярної музики «Марія».
0.40 УТН.

КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Подивись, послухай.
8.40 «З роботами не жартують». Телевистава для дітей.
9.50 Тема.
10.35 Концерт Російського народного хору ім. М. П'ятницького.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 Гол.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Теленікст.
15.10 Блокнот.
15.15 Справа.
15.25 Прем'єра мультфільму «Пригоди Тедді Раксліна».
16.00 Музограф.
16.20 Зоряний час.
17.00 Новини.
17.25 «Ось такі ми...» Циркова програма.
17.40 Погода.
17.45 Гол.
18.15 Відлуння тижня.
18.45 Прем'єра худ. телефільму «П'ять дівчат у Парижі». 4 серія.
19.40 Вечірня казка.
19.55 Реклама.
20.00 Новини.
20.40 Прм'єра муз. телефільму «Зірки російського балету». Фільм 9.
21.50 «В гостях у влади». Нурсултан Назарбаєв.

«НОВА СТУДІЯ» ПРЕДСТАВЛЯЄ:

22.30 Брокер.
22.35 Джем-сейшн. Концерт Лайзи Мінеллі.
0.00 ТВ-Х. У перерві — 23.10 Новини.

II ПРОГРАМА УТ,

III ПРОГРАМА УТ,

КАНАЛ «РОСІЯ»

13.00 Вісті.
13.20 Реклама.
13.25 Кіноповісті. «Юність Петра». Худ. фільм. 1 серія.
14.30 Музична колекція. Грає Шарль Доблер (фортепіано).
15.00 Бізнес в Росії.
15.30 Там-там новини.
15.45 Господар.
16.25 ТрансРосефір. Штрихи до портрета.
17.00 Публіцистична програма «45».
17.45 Парламентська година.
18.45 Київська панорама.
19.05 Візитка. Катерина Вороненко.
19.10 Мультфільми.
19.30 СНН.
20.00 Тільки для чоловіків.
20.30 Візитка.
20.35 Світло істинне.
20.40 Інтерв'ю з мадам Раббані.
21.10 Візитка.
21.15 Худ. фільм «Акселератка».
22.30 СіТ-3.
22.40 Телемагазин «КЛОТ».
22.50 Фортуна. Комерційний огляд.
23.00 Джемікс.
23.40 СіТ-3.
23.45 Про-відео-1.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

11.30 Мультфільми.
11.50 «35 хвилин джазу».
12.25 «1000+1 реклама».
12.30 Худ. фільм «Допінг для ангелів». Комедія.
19.25 Мультфільми.
19.45 «1000+1 реклама».
19.50 Худ. фільм «Чайна О'Брайєн». Бойовик.
21.20 «1000+1 реклама».
21.25 Худ. фільм «Лабіринт». Фантастика.

ВІВТОРОК

31 серпня

I ПРОГРАМА УТ

7.00 З сьомої до восьмої.
8.00 Доброго вам здоров'я.
8.35 Ми з тих ясних зір, ми з тих чистих вод.
9.35 Худ. телефільм «Капітан Фракас». 1 і 2 серії.
16.00 УТН.
16.10 «Торкнись мене». Музична програма.
16.55 Худ. телефільм «Крах інженера Гаріна». 2 серія.
18.00 До нового навчального року. «Круглий стіл».
19.00 УТН.
19.10 Україна жниварська.
19.20 Студія «1-е грудня».
20.05 Автомеридіан.
20.35 Реклама.
20.40 На добраніч, діти.
21.00 УТН.
21.30 Спорткур'єр.
21.45 На ваші замовлення. Концерт О. Васистюк.
22.20 Худ. фільм «Особиста справа судді Іванової».
23.40 Молодіжна студія «Фантон».
0.25 УТН.

КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Мультфільми.
8.40 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
9.25 Прем'єра док. телефільмів «Дальнегорськ — база НЛО?».
9.45 Уік-енд на широті Сурінаму.
10.05 Людина і закон.
10.30 Пісні Г. Пономаренка виконує Й. Кобзон.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Ечі зірка». Худ. телефільм для дітей.
12.10 «Спрут-4». Худ. телефільм 4 серія.
13.50 Мультфільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Діловий вісник.
14.40 Світ грошей Адама Сміта.
15.10 Блокнот.
15.15 Прем'єра мультфільму «Пригоди Тедді Раксліна».
15.50 Телеканал «Останкіно» представляє програму телебачення Киргизстану. Музика міста.
16.50 Технодром.
17.00 Новини.
17.25 Телеканал «Останкіно» представляє програму телебачення Киргизстану. Виступ Президента Киргизстану А. Акаєва.
17.40 Мультфільм.
17.55 Азбука власника.
18.10 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
18.55 Тема.
19.40 Вечірня казка.
19.55 Реклама.
20.00 Новини.
20.40 «У мене ще є адреси...». Авторська програма В. Молчанова.
22.10 Прем'єра телефільму «Музика в стилі пепсі. Джексони: американська мрія». 5 серія (США).
23.00 Новини.
23.20 Продовження програми «У мене ще є адреси...»
0.25 «Спрут-4». Худ. телефільм. 4 серія.

II ПРОГРАМА УТ,
III ПРОГРАМА УТ,
КАНАЛ «РОСІЯ»

13.00 Вісті.
13.20 Реклама.
13.25 Кіноповісті. «Юність Петра». Худ. фільм. 2 серія.
14.30 Відкритий чемпіонат США з тенісу.
15.30 Там-там новини.
15.45 Студія «Рост». Музичний клас.
16.15 ТрансРосефір. Острів.
17.00 Золота гілка. «Кормча книга». Художник Євген Рухін.
17.30 Хроніка національної політики.
17.45 «Укртелефільм» представляє: «Оракул» 2. Чорнобильська трагедія — прогнози і передбачення.
18.25 Фільм-концерт.
18.45 Київська панорама.
19.05 «Хіала» пропонує.
19.15 Телефільм «Великий Хомутець».
19.25 Прем'єра худ. телефільму «Санта-Барбара». 211 серія.
20.15 «Олена Образцова. Майстер-клас».
21.00 Вітчизна моя. Провінційні листи.
21.55 Реклама.
22.00 Вісті.
22.20 Автомить.
22.25 Зірки говорять.
22.30 Спортивна карусель.
22.55 «Музичний екзамен» представляє...
22.50 «Острів Коневець».
23.05 Музичний екзамен.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

11.30 Мультфільми.
11.50 «1000+1 реклама».
11.55 Худ. фільм «Короткий фільм про кохання». Мелодрама.
13.25 Співає група «Вет-Вет Вет».
19.10 Мультфільм.
19.25 «1000+1 реклама».
19.30 Худ. фільм «Хто підставив Кролика Роджера». Фантастичний детектив.
21.05 «1000+1 реклама».
21.10 Худ. фільм «Завжди». Мелодрама.

СЕРЕДА

1 вересня

I ПРОГРАМА УТ

7.00 З сьомої до восьмої.
8.00 Свічадо.
8.50 Тобі, Україно. Концертна програма.
9.40 Худ. фільм «Особиста справа судді Іванової».
11.00 Шануймося, друзі. Конкурсна фольклорна програма.
12.00 УТН.
12.10 Село і люди.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. «Дозвольте запросити».
16.40 Ліричні мелодії.
16.55 Худ. телефільм «Крах інженера Гаріна». 3 серія.
17.55 Прем'єра студії «Укртелефільм». «Я ваш новий вчитель».
18.30 «Велика педрада». Нотатки з третього світового з'їзду Української Спілки Професійних учителів.
19.00 УТН.
19.10 Акценти.
19.25 Самбо по-італійськи. Теленарис.
19.55 За і проти.
20.40 На добраніч, діти.
21.00 УТН.
21.30 Спорткур'єр.
21.45 Вперше на екрані. Худ. фільм «Кулаки у темряві». (ст. «Баррандов»).
23.25 Молодіжна студія. «Нон-стоп рандеву».

КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

8.20 Мультфільми.
8.50 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
9.40 Між нами, дівчатами...
10.00 Торговий міст.
10.30 У палаці на Садовому Кільці.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 Телеканал «Останкіно» представляє програму телебачення Узбекистану. Концерт майстрів мистецтв.
12.20 «Спрут-4». Худ. телефільм. 5 серія.
13.50 Мультфільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Теленікст.
15.10 Блокнот.
15.15 Прем'єра мультфільму «Пригоди Тедді Раксліна».
15.40 Між нами, дівчатами...
16.00 Прем'єра мультфільму «Літаючий дім».
16.30 Телеканал «Останкіно» представляє програму телебачення Узбекистану. «Томоша». Передача для дітей.
17.00 Новини.
17.25 «Узбекистан». Інформаційно-публіцистична програма.
17.50 Мініатюра.
18.10 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
19.00 Якось у вересні.
19.25 Дзеркало.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Продовження програми «Дзеркало».
21.10 «Спіритичний сеанс для Фрідріха Барбароссі та інших знаменитостей».
21.50 Тимур Кабіров — поет-андеграунду.
22.10 Напівголоса. Три таємниці Миколи Гоголя.
22.30 Відкриття.
23.00 Новини.
23.20 Кіно до запитання.
23.50 МТУ.
0.50 Прес-експрес.
1.00 «Спрут-4». Худ. телефільм 5 серія.

II ПРОГРАМА УТ,
III ПРОГРАМА УТ,
КАНАЛ «РОСІЯ»

13.00 Вісті.
13.20 Реклама.
13.25 У Ксюші.
13.55 Мульти-пульти.
14.15 Відкриття чемпіонату США з тенісу.
15.15 Сигнал.
15.30 Там-там новини.
15.45 Християнська програма.
16.15 ТрансРосефір. Далекий Схід.
17.00 Російська віза. «Американська казка на російський манер».
17.30 Давайте з'ясуємо.
17.45 Парламентська година.
18.45 Київська панорама.
19.05 «Хіала» інформує.
19.15 Мультфільм.
19.25 Прем'єра худ. телефільму «Санта-Барбара». 212 серія.
20.15 «Укртелефільм» представляє. «Родина 7». Багатодітні сім'ї.
20.45 Молоді голоси.
21.00 «Мстислав Ростропович: «Моє життя — це російська музика».
21.45 Екран кримінальних повідомлень.
21.55 Реклама.
22.00 Вісті.
22.20 Автомить.
22.25 Зірки говорять.
22.30 Спортивна карусель.
22.35 У зоні особливої уваги. Репортаж із Шереметьєва-2.
22.50 «Со-вість».
23.30 Музична мозаїка.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

11.35 Мультфільми.
13.30 Худ фільм «Хлопчик-мізинчик». Казка.
14.50 Відеомузика.
18.10 Мультфільми.
18.30 «1000+1 реклама».
18.35 Худ. фільм «Запаморочення» Драма.
20.40 «Маски шоу».
21.20 «1000+1 реклама».
21.25 Худ. фільм «Кухар, злодій, його дружина та її коханець». Драма.

ЧЕТВЕР

2 вересня

I ПРОГРАМА УТ

7.00 З сьомої до восьмої.
8.00 Концерт оркестру народних інструментів.
8.40 Худ. фільм «Кулаки у темряві».
10.20 Від міста до міста. Трускавець. Миргород.
11.50 УТН.
12.00 УТН.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. «Вулик».
16.45 Док. телефільм «Скарбниця давнини».
16.55 Худ. телефільм «Крах інженера Гаріна». 4 серія.
18.00 Освітній канал. Фізико-математична школа. До вступу у ФМШ. «Живе слово». Міжнародна школа україністики.
19.00 УТН.
19.10 Депутатський канал.
19.45 Концерт джаз-ансамблю «Кредо» Харківського інституту культури.
20.05 Телерадіоканал «Право».
20.35 Реклама.
20.40 На добраніч, діти.
21.00 УТН.
21.30 В четвер у Президента.
21.45 Спорткур'єр.
21.55 Худ. фільм з субтитрами «Я люблю тебе, квітень, квітень». (Німеччина).
23.10 Молодіжна студія «Гарт».
00.10 УТН.
00.20 Несподіваний дощ. Телефестиваль шлягерів. 7 тур.

КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Мультфільми.
8.45 Його звуть Ахме... Про виконавця народних пісень з Дагестану А. Ахмедова.
9.15 ...До шістнадцяти і старші.
10.00 У світі тварин (з сурдоперекладом).
10.50 Прес-експрес.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 Кармен-сюїта. Фільм-балет.
12.10 «Спрут-4». Худ. телефільм. 6 серія.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Теленікст.
15.10 Прем'єра мультфільму «Пригоди Тедді Раксліна».
15.35 Прем'єра наук.-поп. фільму «Імператорська мантія та її носії».
15.55 Рок-урок.
16.35 Технодром.
16.45 ...До шістнадцяти і старші. У перерві — 17.00 Новини.
17.50 Погода.
17.55 Футбол. Чемпіонат Росії. «Динамо» (Москва) — «Спартак» (Москва). У перерві — Вечірня казка.
19.55 Реклама.
20.00 Новини.
20.40 Лотто «Мільйон».
21.10 Антологія гумору.
22.00 Концерт Л. Паваротті в Парижі. Трансляція. У перерві — 22.40 Новини.
0.00 Прес-експрес.
0.10 «Спрут-4». Худ. телефільм. 6 серія.

II ПРОГРАМА УТ,
III ПРОГРАМА УТ,
КАНАЛ «РОСІЯ»

13.00 Вісті.
13.20 Реклама.
13.25 «Матільда Кшесинська. «Фантазії на тему...» Худ. відеофільм-монографія.
14.35 Відкритий чемпіонат США з тенісу.
15.30 Там-там новини.
15.45 Студія «Рост». Зелена школа.
16.15 ТрансРосефір. Агентство «Кавказ».
17.00 Співвітчизники. Російські «африканці».
17.30 М-трест.
17.45 Парламентська година.
18.45 Київська панорама.
19.05 Наук. поп. фільм «Шляхами Захара Беркута».
19.25 Прем'єра худ. телефільму «Санта-Барбара». 213 серія.
20.15 Хроно. У світі авто- і мотоспорту.
20.45 Кіно у вересні.
21.00 Тихі лідери.
21.30 Площа мистецтв.
21.55 Реклама.
22.00 Вісті.
22.20 Автомить.
22.25 Зірки говорять.
22.30 Спортивна карусель.
22.35 Екран кримінальних повідомлень.
22.45 «Якщо забуду тебе, Ієрусалим».
0.00 Музична програма.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

12.10 Мультфільми.
12.20 «1000+1 реклама».
12.25 Худ. фільм «Ранкове шосе». Гостросюжетний фільм.
13.45 Музична пауза.
18.25 Мультфільм.
18.35 «1000+1 реклама».
18.40 Худ. фільм «Ренегат». Пригодницька стрічка.
20.10 «Чом ти не прийшов?».
20.20 «1000+1 реклама».
20.25 Худ. фільм «Я у повному порядку». Мелодрама.

П'ЯТНИЦЯ

3 вересня

I ПРОГРАМА УТ

7.00 З сьомої до восьмої.
8.00 Худ. фільм з субтитрами «Я люблю тебе, квітень, квітень».
9.20 Болгарські народні пісні виконує Антоніна Сморжевська.
9.55 Телетеатр представляє. К. Бліксен. «Нічна розмова в Копенгагені».
10.55 Молодіжна студія «Гарт».
12.00 УТН.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. «Іжачок».
16.40 Фант-лото «Надія».
17.40 З любов'ю «Оріяна». Концерт ансамблю танцю.
18.15 Живе слово. Письменник Михайло Івасюк.
19.00 УТН.
19.10 Урядовий вісник.
19.40 Чемпіонат України з тенісу.
20.05 Молодіжна студія. «Ділові відомості».
20.35 Реклама.
20.40 На добраніч, діти.
21.00 УТН.
21.30 Спорткур'єр.
21.45 Акценти.
22.15 Літературно - мистецька студія «Основа». В. Барка. «Жовтий князь».
23.15 Вперше на екрані. Худ. фільм «Мадо, до запитання».
0.50 УТН.

КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 «Лялька-Руслан та його друг Санька». Худ. телефільм для дітей.
9.30 «Робота у нас така...»
10.00 Клуб мандрівників (з сурдоперекладом).
10.50 Прес-експрес.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 Америка з М. Таратутою.
11.50 «Невідомий з хвостом». Прем'єра фільму-вистави.
13.00 «Дрібниці життя». Худ. телесеріал. 13 і 14 серії.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Бридж.
14.50 Бізнес-клас.
15.05 Блокнот.
15.10 У світі тварин.
16.30 Віра. Про історію Святогорського монастиря.
17.00 Новини.
17.20 Телеканал «Останкіно» представляє: «Росія і Кавказ».
17.40 Людина і закон.
18.10 Погода.
18.15 Америка з М. Таратутою.
18.45 Поле чудес.
19.40 Вечірня казка.
19.55 Реклама.
20.00 Новини.
20.40 Людина тижня.
20.55 Прем'єра худ. телефільму «Суїні». 9 серія.

«ВІД» ПРЕДСТАВЛЯЄ:

22.00 Політбюро.
22.35 Музобоз.
23.35 Автошоу.
23.50 Зоряний прибій. Майданчик «Обозу» в Севастополі. Частина 2. У перерві — 23.00 Новини.
0.50 Прес-експрес.

II ПРОГРАМА УТ,
III ПРОГРАМА УТ,
КАНАЛ «РОСІЯ»

13.00 Вісті.
13.20 Реклама.
13.25 Телетеатр Росії. Т. Уільямс. «Римська весна місіс Стоун».
14.30 Відкритий чемпіонат США з тенісу.
15.30 Там-там новини.
15.45 Студія «Рост». «15-річний капітан».
16.15 ТрансРосефір. «Провінція».
16.45 Мульти-пульти.
16.55 «Шлях вказує кохання». Худ. фільм. 1 серія.
17.45 Парламентська година.
18.45 Київська панорама.
19.05 Док. фільм «Візьміть славу миру сього».
19.25 «Укртелефільм» представляє. Шість балетних вечорів. Вечір VI. С. Прокоф'єв. «Попелюшка». Вистава Національного театру опери та балету України імені Т. Г. Шевченка.
22.20 Автомить.
22.25 Зірки говорять.
22.30 Спортивна карусель.
22.35 Вечірній салон.
0.05 Прем'єра телеекрана. «Вовчиця». Худ. фільм (Польща).

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

12.10 Мультфільм.
12.30 «1000+1 реклама».
12.35 Худ. фільм «Ренегат». Пригодницький фільм.
14.10 Відеомузика.
18.55 Мультфільми.
19.10 «1000+1 реклама».
19.15 Прем'єра програми «Звук плюс» (з демонстрацією худ. фільму «Спінал ТЕП»).
20.45 «1000+1 реклама».
20.50 Худ. фільм «Сомерсбі». Драма.

СУБОТА
4 вересня

І ПРОГРАМА УТ

10.10 Концерт заслуженого симфонічного оркестру Українського телебачення і радіо. Солістка Лариса Роговець.
10.35 Кінопрограма «Дивовижний світ природи».
11.15 Доброго вам здоров'я. Причини і наслідки травматизму.
11.45 З кінокамерою по Європі. Прем'єра відеофільму «Балада про Шампань».
12.40 Я. Мамонтов. «Рожеве павутиння». Вистава Одеського музично-драматичного театру.
14.30 Блага вість з Ріком Реннером.
15.00 УТН.
15.10 Карл Орф. Ораторія «Карміна Бурана» у виконанні дитячого хору.
15.50 Зона тривоги. Херсонський морський порт.
16.05 Телефільм «Соната».
16.30 Всесвітній спортивний огляд «Жиллетт».
17.00 Док. фільм «Кольорові асоціації Марії Ванник».
17.15 Сонячні кларнети.
18.30 Наше коло.
19.00 УТН.
19.25 Чемпіонат України з тенісу.
20.00 Вікно в Америку. Спільна програма «Голосу Америки» і телекомпанії «Уорлднет».
20.30 Рідна мова.
20.45 На добраніч, діти.
20.55 Ай Пі Київ.
21.00 УТН.
21.30 Ай Пі Київ.
21.35 Худ. фільм «Поїзд поза розкладом»
22.50 Арт-майдан.

КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

10.00 Авіакосмічний салон.
10.15 Бумеранг.
10.45 Прем'єра док. фільму «Слід».
11.15 Музичний кіоск.
11.45 І знову Міжнародний телевізійний...
12.15 Обличчя влади.
12.30 Фільми режисерів В. Краснопольського та В. Ускова. «Стюардеса», «Четвертий тато». «У квітневому лісі».
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Прем'єра короткометражних худ. телефільмів для дітей «Рівноправ'я», «Рипкине кохання».
14.50 Гроші і політика.
15.20 Едуард Асадов. «Борюся, вірую, люблю». Док. фільм.
16.00 Червоний квадрат.
16.40 Прем'єра мультфільму «Розумний собачка Соня».
16.50 «Замок мистецтв».
17.40 «Оба-на».
18.10 Спортивна програма «Ультра-сі». Волейбол. Чемпіонат Європи. Чоловіки. Збірна Росії — збірна України.
18.50 Прем'єра худ. телефільму «Ті Джей Хукер». Фільм 3. (США).
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Прем'єра худ. телефільму «Віднині і во віки віків». Фільм 1. Частина 2.
21.25 Студія «Резонанс» представляє.
21.45 Брейн ринг.
22.35 Вечірнє музичне кафе «Арс». У перерві — 23.00 Новини і погода.

II ПРОГРАМА УТ, III ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

13.00 Вісті.
13.20 Зигзаг удачі.
14.20 Козирна дама.
14.50 Відкритий чемпіонат США з тенісу.
15.40 «К-2» представляє: «Зірки Америки».
16.10 Футбол без кордонів.
17.05 Фільм-прем'єр.
17.20 Театральний роз'їзд. «Буря» у Пензі.
18.05 Вустами маляти.
18.35 Київська панорама.
19.05 Візитка. Анатолій Бондаренко.
19.10 Мультфільми.
19.30 СНН.
20.00 Хіт-рік.
20.30 Національні парки Америки.
20.55 Худ. фільм «Генерали піщаних кар'єрів».
22.30 СІТ-3.
22.40 Астрологічний прогноз на тиждень.
22.55 Віннер-до.
23.05 Субота... Вечір...
23.30 Віннер-після...
23.40 СІТ-3.
23.45 Про-відео-2.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.25 Мультфільми.
13.35 Худ. фільм «Гонка століття». Драма.
17.45 Мультфільм.
17.55 «1000+1 реклама».
18.00 Худ. фільм «Снайпер». Бойовик.
19.40 Кіноанонс тижня.
19.45 «1000+1 реклама».
19.50 Худ. фільм «Омен-1». Містика.

НЕДІЛЯ
5 вересня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 У неділю вранці.
9.30 Док. фільм «Розквіт українського німого кіно».
10.30 Запрошення до танцю.
11.00 До 100-річчя з дня народження Д. Демуцького. Худ. фільм «Тарас Шевченко».
13.00 Канал «Д».
14.00 Зичимо щастя.
15.00 УТН.
15.10 Село і люди.
15.55 На варті.
16.40 Док. фільм «Любов та біль мій, Таврида».
17.15 Червона рута-93. Авторська пісня. Передача 3.
18.15 Свічадо.
19.00 УТН.
19.10 Симфонічна музика українських і французьких композиторів.
20.00 Чемпіонат України з футболу. «Динамо» — «Шахтар». 2 тайм.
20.45 Мультфільм «Літаючий будинок». 36 серія.
21.10 Ай Пі Київ.
21.15 Заньківчанські вечори. У нас в гостях академік О. Пріцак.
22.15 Будьте з нами.
23.35 Хокей. Першість МХЛ «Сокіл» — «Металург».
00.15 І знову разом.

КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

9.00 Доки всі вдома.
9.30 Тираж «Спортлото».
9.45 «Соло». Про творчий шлях Р. Гамзатова.
10.20 Полігон.
10.50 Нове покоління... успіх.
11.30 Кур'єр з минулого.
12.10 Прем'єра мультфільму «Ялинове яблуко».
12.20 «Травнева калина в Аккерманській фортеці».
13.00 Прем'єра мультфільму «Піф і Геркулес».
13.10 Прем'єра док. фільму «Підводна одіссея команди Кусто».
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.20 Діалог у прямому ефірі.
15.00 Клуб мандрівників.
15.50 Живе дерево ремесел.
16.00 Прем'єра мультфільмів «Каспер і його друзі», «Сравжні мисливці за привидами».
16.50 Панорама.
17.30 Телелоція.
17.45 Новини.
18.00 Погода.
18.05 Кіноафіша.
18.30 Матадор. Тиждень високої моди в Парижі. Частина 1.
19.30 Вперше на телеекрані. «1000 доларів у один бік». Кінокомедія.
20.55 Реклама.
21.00 Підсумки.
21.45 Спортивний уїк-енд.
22.00 Матадор. Частина 2.
23.00 Новини.
23.20 Волейбол. Чемпіонат Європи. Чоловіки. Збірна Фінляндії — збірна Росії.
0.05. «Ранкова зірка» в нічному ефірі.

II ПРОГРАМА УТ, III ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

13.00 Вісті.
13.20 Не вирувати...
13.35 Відкритий чемпіонат США з тенісу.
14.20 Гранд-репортаж.
14.50 Чемпіонат світу з мотогонок.
15.50 У світі тварин.
16.50 «Нові пригоди Вінні-Пуха», «Чорний плащ». Мультфільми.
17.40 Сигнальний екземпляр.
17.50 Телефільм «Дзвін».
18.15 Яхад.
18.45 Обличчям до столиці.
19.05 Візитка.
19.10 Мультфільми.
19.30 СНН.
20.00 Вечір з «Роксоланою».
20.30 Сьогодні на сьогодні.
20.40 Чорним по білому.
20.45 Мегапол представляє.
21.00 Візитка.
21.05 Худ. фільм «Сеньорита». 31, 32 серії.
22.05 Сиди і дивись.
22.15 Мої друзі.
22.30 СІТ-3
22.40 Дорослі, як діти.
23.00 Про — відео-3.
23.40 СІТ-3.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

12.00 Мультфільм.
12.15 «1000+1 реклама».
12.20 Худ. фільм «Хто підставив Кролика Роджера». Фантастичний детектив.
13.55 Відеомузика.
18.30 Мультфільми.
18.45 «1000+1 реклама».
18.50 Худ. фільм «Армія пітьми». Фантастика.
20.10 «ПашТЕТ».
20.30 Київкіно.
20.45 «35 хвилин джазу».
21.20 Кіноанонс тижня.
21.25 «1000+1 реклама».
21.30 Худ. фільм «Омен-2» Містика.

ОДЕСЬКІ «ГАСТРОЛІ» НА ХРЕЩАТИКУ

Напівмарафон

Київський напівмарафон, який проводився вдруге, став яскравим і захоплюючим фрагментом великого свята з нагоди Дня незалежності України.

Кубок Незалежності (назва цих змагань) покликав на старт атлетів з Білорусі, Бельгії, Великобританії, Німеччини, Нідерландів, Данії, Канади, Литви, Польщі, США, Росії та України. Усього 631 спортсмена. А серед них чимало відомих імен. Скажімо, переможниця лос-анджелеського марафону Любов Клочко із Запоріжжя, призерка Сеульської Олімпіади, вінничанка Тетяна Джабраїлова, учасник Ігор у Барселоні, одесит Володимир Бурханов. Маршрут проліг вулицями Хрещатик та Червоноармійською і становив 21 кілометр 97,5 метра.

Одразу зазначу, що одесити влаштували своєрідні переможні гастролі на Хрещатику. Спершу успіх відсвяткував Володимир Бурханов, який показав час 1:02,46, підтвердивши високий клас. Ще не віддихавшись після фінішу, Володимир сказав мені: «Дуже радий перемозі. Організовані ці змагання, скажу щиро, на справжньому міжнародному рівні. Успіх у Києві додав мені наснаги. Хоча маю вже 31 рік, але збираюся виступати ще протягом одного олімпійського циклу».

А потім приклад земляка наслідувала Тетяна Зуєва, теж людина відома на довгих трасах, яка випередила Джабраїлову. В одеситки час — 1:10,50, у вінничанки — 1:11,03. Третьою на фініші з'явилася польська легкоатлетка Маржена Хелбик (1:11,59).

Ну, а в чоловіків призерами слідом за Бурхановим стали вінничанин Петро Серафинюк (1:03,07) і Віктор Вихристенко з Білої Церкви, показавши такий само час, як і срібний призер.

Вперше кияни стали свідками і змагань інвалідів на колясках, які долали таку ж дистанцію, що й марафонці. Тут упевнено переміг петербуржець Сергій Окулов. А в жінок — Світлана Трифонова з Кривого Рога.

Переможці напівмарафону отримали по дві тисячі доларів. Не обділеними залишилися й призери. Було чимало різних призів і подарунків, встановлених фірмами та організаціями. Болільники щиро вітали найстаршого учасника напівмарафону — 81-річного пенсіонера з Миколаєва Георгія Чайковського і наймолодшого — шестирічного Дениса Власова з Луганська.

По завершенні змагань їх ініціатор і один з головних організаторів та координаторів, відомий у минулому спортсмен і тренер, а тепер президент легкоатлетичного клубу «Київспорт» Володимир Киба сказав:

— Спершу планувалася участь приблизно півтисячі спортсменів. Але інтерес до київського напівмарафону виявився таким великим, що довелося прийняти значно більше заявок на участь. Відзначу, що велику допомогу надавало нам керівництво держави. А голова Комісії Верховної Ради України у справах молоді та спорту Анатолій Матвієнко очолив оргкомітет напівмарафону і майже щодня допомагав в організації заходу. Велике йому спасибі. Подякую і нашим генеральним спонсорам — міжнародній компанії «Уестпорт Шиппінг Лтд» та «Ніклаус Коммодітіс Лтд». Було ще багато спонсорів. Зокрема, компанія «Вінінг Моторз» — офіційний представник концерну «Вольво» в Україні — встановила спеціальний приз для того, хто поб[...] світовий рекорд у напівмарафоні (59 хвилин 48 секунд), — автомобіль найновітнішої марки. Звичайно, «Вольво». Але нікому не підкорилася ця вершина. Гадаю, що це станеться неодмінно на третьому нашому змаганні 1994 року...

До слів Володимира Киби додам, що окрім його клубу організаторами виступали Федерація легкої атлетики України (президент Юрій Тумасов) і Київський міськспорткомітет (голова Олег Катько).

І останнє: в програмі напівмарафону проводився відбір до національної збірної, яка візьме участь у чемпіонаті світу в жовтні нинішнього року в Бельгії.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: на трасі київського напівмарафону-93.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Футбол

ЯК ГАРТУЄТЬСЯ «СТАЛЬ»

Першість України. Перша ліга. Третій тур: «Хімік» (Житомир) — «Поліграфтехніка» — 1:1. Голи: Леонов (30) — у господарів, Пугач (22) — у гостей. «Закарпаття» — «Динамо-2» — 1:0. Гол: Барон (52). «Приладист» — «Дніпро» — 1:3. Голи: Карібов (32, з пенальті) — у господарів, Осташов (4). Гольдін (26), Школьников (77) — у гостей. «Прикарпаття» — «Хімік» (Сєвєродонецьк) — 4:1. Голи: Григорчук (11), Турянський (18, 30, 56) — у господарів, Гайдук (55) — у гостей. Сахаров («Х») на 40-й хвилині не реалізував пенальті. «Скеля» — «Сталь» — 0:1. Гол: Манько (74). СК «Одеса» — «Нафтовик» — 2:0. Голи: Петрик (62. 75). «Артанія» — «Автомобіліст-СБТС» — 2:1. Голи: Залишний (31), Андрійко (63) — у господарів, Лукашин (8) — у гостей. «Евіс» — «Норд-АМ Поділля» — 2:0. Голи: Пономаренко (51, 87). «Металург» — «Кристал» — 2:1. Голи: Омельчук (39. з пенальті), Зайцев (44), Чорний («Металург». 71 у свої ворота). «Десна» — «Ворскла» — 0:1. Гол: Марченко (50).

Головна несподіванка турніру — лідерство алчевської «Сталі», яка не втратила досі жодного очка і не пропустила жодного гола. Правда, у наступному турі на лідера чекає випробування в Івано-Франківську. Лише після цієї гри стане ясно, наскільки серйозні наміри «Сталі». До сюрпризів можна віднести і появу у лідируючій групі черкаського «Дніпра» Дебютант досить впевнено провів матч у Мукачевому. Це можна вважати досить вагомою заявкою на майбутнє.

Здивував слабкий старт охтирського «Нафтовика», який небезпідставно вважався основним претендентом на путівку до вищої ліги. Днями цю команду знову прийняв відомий гравець і тренер Андрій Біба, якому (будемо сподіватися) вдасться виправити становище.

Хотілося б ще раз звернути увагу спортивної громадськості, керівників області і потенційних спонсорів на долю чернігівської «Десни», про яку ми вже писали. Відчувши байдужість до проблем команди, прийняв запрошення очолити один з клубів вищої ліги Білорусі досвідчений тренер Юрій Грузнов. Покинули «Десну» і провідні гравці. Тому Андрію Процьку, який прийняв команду, треба не тільки створювати новий колектив, а підтримувати його на плаву, бо фінансові справи клубу геть погані. Це, звичайно, позначається і на грі «Десни», яка опинилася зараз на дні турнірної таблиці.

Тепер про становище лідерів. У «Сталі» — 6 очок, «Евіса» і «Дніпра» — по 5, «Прикарпаття», сєвєродонецького «Хіміка» і «Норд-АМ Поділля» по 4 очка.

У змаганні бомбардирів попереду Турянський («Прикарпаття»), який провів 4 м'ячі. По три голи — у його одноклубника Григорчука, Бабенка («Хімік» С) та Яременка («Норд-АМ Поділля»).

Матчі четвертого туру будуть зіграні 29 серпня.

Невдало виступив на міжнародному турнірі в іспанському місті Ла-Корунья чемпіон України — «Динамо». Кияни зіграли внічию з московським «Спартаком» — 2:2 і поступилися господарям — клубу «Депортиво» — 2:4, хоча за 15 хвилин до закінчення матчу вели 2:1 «Спартак», перемігши «Депортиво» 4:0, посів перше місце.

Дмитро КОМАРЕНКО.

ГОЛОС України
ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ГАЗЕТА ВИХОДИТЬ з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: С. ПРАВДЕНКО (головний редактор), О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в. о. заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
⊙ Рукописів не повертаємо.
⊙ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 800.040

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9
Зам. 0311161

1, 4, 5, 13 сторінки набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».